

PUT

*„Znao sam da njena ljubav nije stvarna, ali stvarno sam bio srećan,“ rekao je Antonio.
„Ko zna šta je tu stvarno,“ uzvratilo je Filibert, koji je u njegovom glasu osjetio gorčinu.
(Brodolomac na obali Atlantika)*

Na sredini ostrva nalazilo se jezero, a na tom jezeru zelenilo se ostrvce zarasalo grmljem.

Ovamo! začulo se iz trske, i spavač je spazio skelu na kojoj je čekao čovjek s čakljom.

Otkad skeledžije imaju mač na leđima i šljem s perjanicom na glavi? začudio se spavač.

Požuri, nema vremena, reče čovjek.

Spavač je oklijevao na trenutak prije nego što je ušao u vodu i probio se kroz trsku do skele.

Kada su stigli do ostrvceta, čudni skeledžija je bacio svoju čaklju, klimnuo spavaču da ga prati i krenuo prema uskom putu koji se gubio u grmlju.

Na mjestu gdje je pala čaklja, nešto veliko se pomjerilo. U smeđo-zelenoj vodi ležao je krokodil. Nazad neću ploviti, pomislio je spavač, i krenuo za skeledžijom.

Došli su do čistog jezerceta u kojem je bijelobradi starac sjedio potopljen do struka. Drvo se uslužno savijalo nad njim.

Nespretnjaković! Starac odgurnu granu koja je na njega prskala vodu. Dodaj mi peškir! Dodaj mi i mač!

Izvukao je mač iz korica i obratio se spavaču: „Dobro došao.“ Zar ti tvoje putovanje nije izgledalo čudno?

I ne čekajući odgovor, nastavio je: Dabome, bilo je čudno i dugo. Zbunjen si. Ne znaš ni gdje si bio, spavaču. Sad ću te probuditi. Oslobodiću te tvoje smetenosti.

Ivan Wernisch (preveo Adin Ljuca), 30. decembar 2022.

OVO

su pusti, mračni tjedni
kad je priroda u svojoj jalovosti
jednaka ljudskoj tuposti.

Godina roni u noć
a srce roni
dublje od noći

do praznog, vjetrom brisanog mjesta
bez sunca, zvijezda ili mjeseca,
tek sa čudnim svjetlom kao od misli

što prede mračnu vatru
vitlajući oko sebe dok se,
u hladnoći, ne raspali,

tako da čovjek nije svjestan ničeg
što zna, ni usamljenosti
same – Ni sablasti ali

zagrlio bi je – praznina
očajanje – (Oni
cvile i zvižde) među

bljescima i tutnjavom rata;
kuće u čijim sobama je studen
tako velika da je nezamisliva,

umrli ljudi koje smo voljeli,
kreveti što leže prazni, ležaji
vlažni, stolice neupotrijebljene –

Sakrij to negdje daleko
van uma, neka se ukorijeni
i raste, bez veze sa zavidnim

ušima i očima – za sebe.
U ovaj rudnik dolaze kopati – svi.
Je li ovo kupon za najumilniju

muziku? Vrelo poezije koja,
videći da je sat stao, kaže:
Stao je sat

što juče otkucavao je tako dobro?
i čuje se zvuk pljuskanja jezerske vode –
koja sada je kamen.

*William Carlos Williams (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 26.
decembar 2022.*

FONTANA (DAMASK, STARI GRAD)

Iza zidova. U sumrak vrt jedan
s fontanom, na površini vode hiljade rasutih latica ruže
kao u šumi, u kasno junsko veče, đurđevak.

Miris vrelog kamenja ovdje, kamelije i jasmina,
tamo miris mahovine, iglica četinara i mladog brezovog lišća.
U sredini voda koja je posvuda i teče onamo, ovamo i natrag.

Napojeni slavuji pjevaju u noći.
Čovjekov korak po dvorištu, tihi glasovi:
o svemu što je teklo prije nas.

Ylva Gislén (preveo Milorad Pejić), 23. decembar 2022.

O JEDNOJ ANTOLOGIJI KINESKE POEZIJE

Lijepo nadnesene litice i vjetrom oboreni kedrovi, ali oni nemaju težine.
Lijepa fantastično
Mala seoska kuća i traka rižinih polja milju ispod; i pramenovi
Izmaglice kuljaju kroz klanac. Ovi ljudi su bili bolji
Umjetnici od bilo kojih naših, i mnogo bolji posmatrači. Voljeli su krajolik
I stavljali čovjeka na njegovo mjesto. Ali zašto
Njihove stijene nemaju težine? Voljeli su rižino vino i mir i prijateljstvo,
Iznad svega su voljeli krajolik i samoću.
Kao Wordsworth. Ali Wordsworthove planine imaju
težinu i masu, iako mu pjesma bješe tupa.
To je možda moralna razlika?

Robinson Jeffers (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 19. decembar 2022.

TUGA LJUBAVI

Vrapčija svađa pod strehama, i sjaj
Lune i nebo kao od mlijeka,
I sve glasito blagozvučje lisja,
Izbrisali su lik i krik čovjeka.

Javi se djeva tužne usne rujne:
I činilo se da svijet suzni je
Osuđen ko Uliks i lađe olujne
I gord ko Prijam sa plemstvom ubijen;

Dođe i, na tren, strehe što se ore,
Na praznom nebu mjesec u penjanju,
I žalba lisja – ipak su u stanju
Čovjekov i lik i krik da satvore.

William Butler Yeats (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 16. decembar 2022.

SLJEDEĆI, MOLIM

Uvijek i suviše žudni budućeg, samo
Loših navika čekanja mi se laćamo.

Nešto se uvijek bliži; do tada od nas svako,
Dok motri s hridi kako

Bliži se sićušna jasna armada obećana,
Sva iskričava, govori svakog dana:
Kako je samo spora! Vremena kolik gubitak,
Jer odbija da hita!

No ona još nas pušta držati stapke bijedne
Razočaranja, jer, mada nema zapreke ni jedne
Svakom velikom bliženju, nagnuta s mjedi ukrasnom,
Svako je uže jasno,

Sa barjacima, i figurom sa zlatnim sisama
Na pramcu, ne sidri se nikad dok ide k nama;
Još ne sadašnjost a u prošlost već bjega,
Mislimo svi, do zadnjega,

Svaka će da pristane, da iskrca sve sama
Dobra u živote nam, sve što se duguje nama
Zbog čekanja, tako pobožna i duga. Ali
Svi smo se mi varali:

Traži nas lađa tek jedna, i crno ojedrena,
Koja vuče za sobom – ne zna je naša zjena –
Muk golem, besptičiji. U tragu se njenome
Vode ne množe nit lome.

Philip Larkin (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 12. decembar 2022.

U SJEĆANJE NA W.B.YEATSA

I

On je nestao u mrtvilu zime;
Potoci bjehu zaleđeni, aerodromi gotovo pusti,
A snijeg je izobličavao javne statue;
Živa je padala u ustima dana na umoru.
Kako su svi instrumenti suglasni
Dan njegove smrti bio je mračan hladan dan.

Daleko od njegove bolesti
Vukovi su jurili kroz zimzelene šume,
Seosku rijeku nisu iskušavali pomodni kejovi;
Jezici koji tuguju
Smrt pjesnika držali su izvan njegovih pjesama.

Ali za njega to bješe zadnje popodne kao njegovo lično,

Popodne bolničarki i glasina;
Pokrajine njegova tijela pobunjene,
Trgovi njegovog mozga bjehu prazni,
Tišina je napala predgrađa,
Tijek njegovih osjećanja je zamro: postao je – njegovi obožavatelji.

Sad je on rasijan među stotine gradova
I potpuno predan nepoznatim osjećanjima
Da nađe svoju sreću u drugoj vrsti šume,
I bude kažnjen po tuđem zakoniku svijesti.
Riječi umrlog čovjeka
Preinačuju se u utrobama živih.

Ali u važnosti i galami sutrašnjice
Kad brokeri budu urlali kao zvijeri u dvorani Berze
I sirotinja bude trpjela patnje na koje je dobro navikla
I svak u ćeliji samog sebe gotovo uvjeren u svoju slobodu,
Nekoliko hiljada misliće na ovaj dan
Kao što se misli na dan kad se učinilo nešto neobično

Kako su svi instrumenti suglasni
Dan njegove smrti bio je mračan hladan dan.

II

Bje luckast ko mi: tvoj dar nadživje sve, i svijju,
Parohiju bogate žene, prelazak puti u tralje,
Sam sebe. Luda te Irska rani – u poeziju.
Ludost i mirno vrijeme Irska ima i dalje.
Jer poezija ništa ne mijenja; ta ima vlastit
Dolac gdje živi dalje, gdje se izvršne vlasti
Nikad ne žele plesti, teče dalje put juga
Od rančeva osame i neprestanih tuga,
Sirovih gradova gdje vjerujemo i mremo uz to;
Živi dalje ko način dešavanja, ko usta.

III

Zemljo, primi časnog gosta:
Vječni odmor Jejtsu osta.
Leži irski sud ispijen
Od njegove poezije.

I laje u mori mraka
Europska psina svaka,
Čekaju narodi njeni
Mržnjom u se zatvoreni.

Zuri s lica svih sramota
Intelektualnog skota,

I milosti zaleđena
Mora su sred sviju zjena.

Nastavi, pjesniče, ravno,
Idi do dna noći tavnoj,
Neprisiljen neka tvoj glas
Još u radost uvjeri nas.

Kultiviraj svoj stih vazda
Da vinograd kletve sazdaš;
Poj neuspjeh ljudski velji
U zanosu pogibelji.

Nek u pustinjama srca
Vodoskok ljekovit štrca,
Nek u apsu doba svoga
Slavit uči Slobodnoga.

Wystan Hugh Auden (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 9. decembar 2022.

592

Šta mare Mrtvi, za Pijetla –
Šta mare za Dan? Da Granuće
Tvog Sunca im rasrdi lica –
Za to je kasno – a Svanuće

Purpurne Psovke na njih prazno
Prosipa ko po Sloju Zidnom
Koji napravi Zidar, juče,
I jednako toliko hladnom –

Zar Mrtvi mare Ljeto? Takvo
Sunce Solsticij imao nije
Da topi Snijeg pred Kapijom im –
Nema Ptice da zna Arije –

Što Skamenjeni Sluh njen ganu
Od sviju Ptica ispod neba –
Ta koju voli Ljudska Vrsta
Odsad gajena biti treba –

Zar Mrtvi mare Zimu? Oni
I u Junsko Podne se lako
Mrznu kao u Januarskoj
Noći – iako Jug – svoj Lahor

Sikamorski – ili Cimetni –
U kamen pohrani i Kamen
Stavlja da ga zadrži Vrućim –
Ljudima daje – Začine same –

Emily Dickinson (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 5. decembar 2022.

ULICA JAVORA

Prazne se kuće bivših bogataša
i pune novima, a nosačima pokućstva
svejedno je, znoje se i uzdišu jednako
od kamiona, do kamiona. Šta li je
u glavama mrava dok raznose misli
po praznim sobama, obline žena,
tegobe proletarijata, ili stvari
nezagrađene ičim: žar radoznalih,
divota jeseni? Nešto što se nosi
u džepu, a vidi samo u zrcalu, poput
zakrivljenosti sopstvenog nosa,
ili ovog srama kojim priroda
puni drveće, a drveće ulicu,
koja će i sutra biti ista
za šetača i za stanara -
i dom, i daleka zemlja...

Igor Klikovac, 2. decembar 2022.

ULICA ALENBI

U zalazak, kad uzetu ulicu ostavlja nada
da će čuti kola hitne, i najzad daje pristanak
da njom lunjanju Kinezi, briješće oponaša tada
mapu zemlje u kaki-odjeći što uljuljkuje dušmana.
A život postupno biva kratkovid, isprepleten,
orlovski, geometrijski, lažnoga sjaja oslobođen,
ili detalja – bili to karniše, Krist, kvake sve te –
naglašujući siluete: dimnjake, krovove, krst takođe.
A kad sklopiš kanate, domino teoriju to razjari;
jer nije važno koliko velika knedla te mori
i u tvom grlu se tali, budućnost umnožava, u stvari,
svako "ne" da profil iskuje lampom što gori.
Ne zato što ovdje mnogo grijeha bitiše,
ni zato što su mjesne cijene sklone skakanju,
niko ne pretražuje tu ciglu-džep, sitnišem
ispunjen, da njime plati, ubogo, neku sanju

Joseph Brodsky (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 28. novembar 2022.

KAPUT

Pjesmi sam kaput napravio
Sa vezovima kakvih ima
U vajakadašnjim mitovima,
Od pete joj do grla bio;
No lude su ga dograbile
Da ga svijetu pred očim
Nose kao da su ga šile
Upravo one. Stoga, njima,
Pjesmo, taj kaput treba dati,
Veći podvig je go hodati.

William Butler Yeats (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 25. novembar 2022.

TO SU NAKLAPANJA

Bio jednom jedan, bio – i to je dovoljno, zašto o njemu govoriti, kad je on sam o sebi toliko toga napričao. I još je mucao. I njemu samom je brujalo u glavi, od tog mucanja i od svega što je o sebi napričao, a i sramio se, kakve su to bile gluposti, glupe kao što je on bio. Pričajmo radije o nekom drugačijem, recimo o nekom drugom. Ali ni to ne vodi ničemu, vratili bi se tamo gdje smo bili, čak iako taj drugi ne muca, to ne mijenja ništa na činjenici da je bio – i da je to dovoljno o njemu. Pa hajde onda da govorimo o nekome ko nije bio da bi dospjeli negdje gdje još nismo bili. Dakle – jednom jedan nije bio. To je već malo veselije. Ali je li to sigurno? Kako možemo biti sigurni za nekoga da nije bio. Po čemu ćemo prepoznati da nije bio. Po tome što nam ništa o sebi nije napričao? Ništa, ama baš ništa nije rekao. To bi mogao biti dokaz, ali sad mi pada na pamet da bi to mogao biti i glavni razlog zašto nije bio. Onda oprezno. Da li je bio ili nije – zar to nije ista stvar? Zamisli: jednom kad neko za mene ili tebe kaže – bio je, hoće li neko drugi reći: Ma to su obična naklapanja?

Ivan Wernisch (preveo Adin Ljuca), 21. novembar 2022.

HELENI

Helena, tvoj kras meni nalik
Na nikejske je drevne brode
Kojim je putnik posustali,
Blago, preko mirisne vode,

Donijet gdje su mu rodni žali.

Lutnja očajnim morem stade:
Uz zumbulsku kosu, doniješe
Klasično lice, lik Najade
Mene doma slavi Helade
I veličju koje Rim bješe.

Vidim te, kipu slična, stojiš
U prozorskoj niši što sije,
Ahat-lampa u ruci ti je!
Psiho, iz predjela u kojim
Sveta zemlja postoji!

Edgar Allan Poe (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 18. novembar 2022.

- - -

Htio sam tiho kašljati,
dok nisam shvatio
da ne moram.
Da više ne moram tiho kašljati.
Gori svjetlo,
zato što se zaboravilo ugaziti.
Smrt,
izgovorila si tako uzgred,
da je to morala biti istina.

Petr Hruška (preveo Adin Ljuca), 14. novembar 2022.

LIFTBOY

„Zloćudni tumor“, rekao je.

Izašao sam iz ordinacije. U čekaonici, između snuženih pacijenata, bilo je nekoliko saksija sa cvijećem. Cvijeće nigdje ne uspijeva kao po bolničkim čekaonicama i hodnicima.

Spuštam se liftom.

Izlazim. Pred vratima stoji starica. Čini se da bi bio dovoljan i mali propuh da je otrgne kao posljednji suhi list s grane. Pridržavam joj vrata ali ne ulazi već gleda u mene.

„Gospodine, mogu li vas zamoliti da me odvezete do petog kata?“

„Naravno, gospođo!“

Ulazimo u lift i pritišćem peticu.

„Nemojte se ljutiti što Vas zadržavam.“

„Nigdje ne žurim, gospođo.“

„Znate, bojim se biti sama u liftu.“
„To nije prijatno.“
„Bojim se.“
„I ja.“

Adin Ljuca, 11. novembar 2022.

TUOTTAR

Ne postoji *Hyperborea*! Svoju dvadeset godina
dugu šutnju o tome osjećam danas ko teškom
mukom sticanu ušteđevinu proćerdanu na igre
na sreću. U budnim noćima prevrtao sam
kamenje sumnje, sklanjao, kao pred dolazak
gostiju, dokaze njene nepromišljenosti da bi mi
sada, kao berberinu cara Trojana*, preostalo
jedino da iskopam u zemlji jamu i šapnem u nju:
Hyperborea je takođe vazal Imperije!

Nekad, dok nisam znao jezik, mislio sam da me
primaju ko prijatelja. Danas, kad razumijem,
prozori na zgurenim krčmama uz rijeku Lulij
izgledaju mi sitni i okrugli kao oči na bunkerima.
Umirovljeni krstaši u njima kaleme na još nejakie
mladice teške čokote paranoje.

Kud ćemo sada, sestro, kad nema *Hyperboreje*?
Ko otrovane ribe, nizvodno ka gradovima uz
plitko more, prema sporoj smrti u Veneciji ili,
kao i uvijek protiv vjetra, ka visoravni Tuottar?
U talase obrijanih brežuljaka što ne kusaju ljudske
olupine kurtoazno, na kašičicu, nego proždiru
u jednom zalogaju, cijelim svojim tijelom
kao okean.

-----
* Iz priče "U cara Trojana kozje uši"

Milorad Pejić, 7. novembar 2022.

739

Ja često mišljah da Mir dođe
Kad mir daleko biti mora –
Ko Brodlomci – što vjeruju
Da vide Kopno – usred Mora –

I trude se manje – tek da bi
Dokazali, beznadno, meni
Slično, koliko prije Luke
Ima Obala izmišljenih –

Emily Dickinson (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 4. novembar 2022.

KAMZIN

Ti znaš. Prešla sam iz jednog rata u drugi,
iz opsade o kojoj nisam mogla govoriti

u onu koja se da kazati i sagledati,
ne baš jednostavno ali ipak.
Sva pitanja pri izlasku sa aerodroma.

Papiri. Pasoši. Adrese.
Jesmo li ispravno napisali?
A onda palme datulje. Vručina,

sirene sabata, ne sirene avionske opasnosti, ne još,
for now, these hot days, is the mad blood stirring
mislim mnogo kasnije u drugoj ulici

punoj mladića u autima koji čekaju i viču
dok vjetrovi iz pustinje duvaju već nekoliko dana.
Vrela prašina i nagovještaji izbjegličkih logora, izbjegličkih skupina,

naftni toranj u plamenu. Dim izbi s druge strane doline:
požar zapaljene trave vidimo kasnije, spržene strane jaruge.
Kod kuće šuma gori, iskre odskaču,

šumski požar u krajoliku. Snimci u kojim muškarci u uniformama
prolaze kroz dim i vatru uz tonove pobjedničkih pjesama
i duge govore ljudi čija su lica skrivena.

Smeće što žari, kulja: Golgota.
Požari što silovito haraju svijetom.
Nafta! Gas! Ubrzanje!

Eksplozije, dim i smrt u svakoj zamislivoj formi.
Ko zna da pazi, da brine o vatri?
Projektili tako blizu ovdje ali sadašnjost nepokretna,

kafa crna kao noć u kafićima
gdje ptice u kavezima pjevaju o Efritima,
ludim, beskrupuloznim i krilatim.

Stvorenja od vatre i prašine i dugog vremena.
Pedeset dana vjetar žari
i oni znaju da čekaju

Ylva Gislén (preveo Milorad Pejić), 31. oktobar 2022.

JOVO

Niko, kažu, ne zna
iznenaditi kao smrt, i
jer smo takva porodica,
ja odmah pomislim
na mogući slučaj prevare,
našeg praujaka Jovu,
čiju je prvu ženu,
zajedno sa stanom,
u prošlom ratu preoteo
neki lokalni nacista. Nakon toga,
život je živjeo kako mu dođe,
ovako i onako, ali uvijek sa istim
izrazom beskrajnog iznenađenja
na licu, koji se mogao shvatiti
i kao radost, i kao ludilo...
Jednom, kad sam bio bolestan,
da me ohrabri valjda, rekao mi je
kako je smrt obična krađa,
drska otimačina koja se srećom
dešava samo jednom u životu,
iako - tu je namignuo -
ne nužno
i na samom kraju...

Igor Klikovac, 28. oktobar 2022.

IZ MARTA '79.

Umoran od svih što dolaze s riječima,
riječi ali ne i jezik,
odoh na ostrvo pod snijegom.
Divljina nema riječi.
Neispisane stranice šire se na sve strane!
Nabasah na jelenje tragove u snijegu.
Jezik ali ne i riječi.

Tomas Tranströmer (preveo Milorad Pejić), 24. oktobar 2022.

ISTORIJA DVADESETOG VIJEKA, 1910

1910. označava konac prve dekade.
I, kao takva, svakako odobriti se daje.
Jer tu je smjer demokratski, u stvari,
očit. Iako nekad uzmu hirovit obrt stvari.
Kao kad egipatski predsjednik vlade biva ubijen,
bez svoje krivnje. Ali, sred Albanije,
pobuna djelo je mase
(mada možeš tek nagađati kako tu potlačene od vladajuće klase
razikuju). Plus Portugal se svog kralja, u biti
hrabro, otrese i, dok grle ga Briti,
postaje republika. A glede samih Brita, avaj,
još jedna generacija uči kako Bog ne spasava
nikakvog kralja i, dok plače s neprežaljene
smrti Edwarda Sedmog, upire zjene
u Georgea Petog. Mark Twainu i Tolstoju dođe kraj.
Ali baš Winnetoua na njemačkom je Karl May
objavio. U Parizu su vidjeli i čuli kako pjeva
Žar-ptica Stravinskog-cum-Djagiljeva.
To je uzrok meteža, iako omanjeg.
Dok argentinskog tanga čini zvečanje
svijetu ono što strašna – koja se željno čekala –
Halleyjeva kometa propusti, nebu hvala,
da učini. A budni Kongres naš
drži da je nezakonito, ako nepodobno ne baš,
prevoditi dame preko državne međe
u svrhe koje odbija sveder
da precizira, dok Japan bliže stupa
Koreji: lice što u zrcalo pravi upad.

Jedan arhitekta je čovjek ove
godine. I Frank Lloyd Wright se zove.
Još su uspravne stvari koje sagradio je!
Štaviše, čvrsto grle ono na čemu stoje!

(Frank Lloyd Wright)

“Bez zidova i vrata prostor su i priroda,
a čovjek obožava da u slobodi hoda.
I tako, kao graditelj kuća sam riješen
da unutra dovedem ono što vani bješe.
Ne gradiš ih visoke: niske ih sazdaješ.
To je ono u čem dobra toliko Priroda je.
Ne koristiš puno ciglu, već dosta stakla turiš,
pa se u prostoru tvoj parket ko trava šepuri”.

Joseph Brodsky (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 21. oktobar 2022.

ŠETNJA PO MRAKU

Noć poput ove, ne s naoblakom,
Duh može uvis da odvlači:
Mehanički je prizor, nakon
Dana što bješe zamoran jako,
Dojmljiv na onaj, dosadan malko,
Osamnaestovjekovni način.

Sresti tako bestidan pogled
U mladenaštvu laskavo bješe;
Stvari koje činih ne bi mogle
Biti šokantne, što se zborilo,
Kad još uvijek tu bi ih bilo
Pošto šokirani pomriješe.

Nepripravan da mrijem sada,
No već u onom razdoblju kada
Čovjek je kivan svijetu mladu,
Drago mi je što se sve ove
Na nebu tačke međ stvorove
Srednjeg vijeka brojiti dadu.

Misao na noć je ugodnija
Više ko na Dom sa starcima
Nego na hangar za savršen stroj,
Čiji sjaj crven iz pre-kambrija
Nestade, poput carskog Rima,
Ili mene u sedamnaestoj.

No ma koliko da se dopada
Nama stoički manir u kom
Pisali su klasici, sada
Imaju tek mladi i bogati
Smjelost i uzrast udarati
Notu *Lacrimae rerum* rukom.

Jer sadašnjost se iskrada vani
Ko prošlost, i njome zakinuti
Ponovo cvile, ignorisani,
A istina se ne može skriti;
Neko izabra njen jad ljuti,
Zbi se što nije se moralo zbiti.

Zbivajući se ovu noć baš,
Bez čvrstih pravila, neki tamo
Događaj možda već hitnu lično
Prvo malo *Ne* na pravičnost
Zakona primljenih da svijet naš,
Postdiluvijski, podučavamo.

Ali zvjezdano, gore, sjanje
Krajnjih ciljeva nesvjesno je,
Dok iduć kući na spavanje,
Pitam se kakav sud li mene
Čeka, i sve drugove moje,
I te Države Sjedinjene.

Wystan Hugh Auden (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 17. oktobar 2022.

PITALI SU WANGA

za Pavela Turnovskog

Pitali su Wanga
O značenju izreke
U 7. ulici krojač ti prepravi kaput
U 9. ti odsječe dugme

Nasmiješio se:
Pitate gdje je Put,
A idete ulicama,
U kojima su Stari ostavili
Vidljive znakovi

Ivan Wernisch (preveo Adin Ljuca), 14. oktobar 2022.

MJESTO MOJE SAHRANE

Pričao sam vam u jednoj drugoj pjesmi, svejedno jesteli je čitali ili ne,
O lijepom mjestu gdje teško ranjeni
Jeleni idu da umru; kosti im leže pomiješane na njihovu malom groblju
Pod lišćem kraj blistavog potoka u stijenama, te ako
Postoje njihovi duhovi, to im se sviđa, pomiješane kosti
i rogovi vrlo su zadovoljni.
Sad meni dođe vrijeme da obezbijedim
Sebi mjesto za sahranu: stavite me na lijepo mjesto daleko od ljudi,
Nikakvo groblje, nikakva nekropola,
I, za ime božje, ne kolumbarijum, niti pak pogreb.
Već ako ljudska životinja bješe dragocjena
Kao brzi jeleni ili onaj noćni lovac samotna puma,
Bilo bi mi drago da ležim u jednom grobu s njima.

Robinson Jeffers (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 10. oktobar 2022.

ŠARENA LJEPOTA

Zbog šarenih stvari neka je Bogu slava,
Zbog neba parnih boja ko šarulja krava,
Pastrmki što rujnim osu ih mrljama,
Kriila zebe, žarko mrkog kestenopada,
Predjela što ih šaraju ugari, brazde, stada,
Zanata, s alatima, ukrasima, haljama,

Sve protivno, izvorno, čudnovato, rijetko,
Bilo šta nestalno, pjegavo (ko da zna sva imena!)
S brzim sporo, s mutnim bistro, s blagim jetko,
Sve je to On stvara, s ljepotom van mijena,
Hvala Njemu.

Gerard Manley Hopkins (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 7. oktobar 2022.

STUDIJA ČITALAČKIH NAVIKA

Kad je zabadanje nosa u knjigu
Liječilo većinu stvari osim škole,
Vrijedilo je da upropastim oči
Spoznajom da mogu još biti pribran
I opaliti starim desnim krošeom
Gadne klipane dvaput veće od mene.

Kasnije, s đozama inč debelim
Zloća mi bješe velik merak:
Ja, kaput moj i očnjaci
Znali smo razderati svašta u mraku.
Koliko se samo nalupah žena u seksu!
Lomio sam ih ko puslice.

Nemoj čitati mnogo sada: onaj frajer
Što curu ostavlja na cjedilu prije
No junak dođe, tip
Koji je kukavica i drži dućan
– ti izgledaju suviše poznati. Naroljaj se:
Knjige su ti teško sranje.

Philip Larkin (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 3. oktobar 2022.

ARS POETIKA

Pjesma mora biti opipljiva i zamukla

Poput ploda okrugla,

Začutala
Ko stare medalje kad pipa ih palac,

Mučaljiva ko kamen rukavima izlizani
Na prozorskoj dasci gdje mahovina se stani –

Neka pjesma bez riječi je,
Ko ptičji lijet.

*

Pjesma u vremenu mora biti nepokretna ko mjesec
Što uspinje se,

Ostavlajući, kao što mjesec slobodu daje
Grani po grani drveća koje noć zamrsila je,

Ostavlajući, ko mjesec iza zimsko lišće umah,
Uspomenu po uspomenu iza uma –

Pjesma u vremenu mora biti nepokretna ko mjesec
Što uspinje se.

*

Pjesma jednaka biti mora:
Ne istini.

Za svu povijest bola –
Prazna kapija i jedan list javora.

Za ljubav –
Polegla trava i dva svjetla ponad mora –

Pjesma ne treba značiti
Nego biti.

*Archibald Macleish (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 30. septembar
2022.*

563

Ne znam Godine imaju li
Noge – al trče, to mi znano
Iz Simptoma je što prodoše
I svakog Niza okončanog –

Otkrih: noga mi dalje Mete
Ima – smijem se Ciljevima
Tako velikim Juče – danas
Prostranije zahtjeve ima –

Ne sumnjam da ja koje bijah
Bješe – po meni – znalac velik –
Al nešto mučno u tom sklopu
Da prerastoh što vidim – veli –

Emily Dickinson (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 26. septembar 2022.

CRNI LABUD

Kad labudi pretvoriše moju sestru u labuda,
ja bih otišao na jezero, u noći, iza muže:
Sunce bi gledalo kroz trske, kao labud,
Labudov crveni kljun, i kljun bi se otvorio
I unutra bješe tama, zvijezde i mjesec.

Na jezeru se smijala cura.
“Sestro, donio sam ti zobene kaše, sestro“,
Zvao bih je, a trske bi šaptale:
„Idi spavati, idi spavati, mali labude“.
Noge su mi bile krute i s plivaćom kožicom,

I svilene kose mojih krila tonule su, kao zvijezde,
U valićima što su jurili u trske i van njih:
Čuo sam kroz pljuskanje i šištanje vode
Nečije “Sestro... sestro“ daleko na obali
I kad kljun otvorih da odgovorim

I začuh svoj reski smjeh kako odlazi ka obali,
I vidjeh – vidjeh na koncu, kako plivaju iz zelenila
Niskih humova na jezeru bijelo kameni labudovi:
Bijeli, s imenima labudovi... “Sve je to san“,
Prošaptao sam, i sišao s perjane postelje

U pljuskanje i piskanje poda.
I “Spavaj, sestrice“, labud je sve pjevao
Iz mjeseca i zvijezda i žaba na podu.
Ali je lubud mojoj sestri vikao “Spavaj, napokon, sestrice“,
I udarao svu noć, crnim krilom, mojim krilima.

Randahl Jarrell (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 23. septembar 2022.

ORAH

Bio sam nedavno kod brata. On ti je gradski čovjek koji je prije nekoliko godina kupio kuću na selu. Pored kuće je bio veliki orah. Dođem tamo a oraha nigdje. Posječen.

„Šta ti bi, čovječe?“ upitah ga.

„Bio je lijep“, veli, „dok bi bio pun lišća ili kad sa njega spadaju orasi. Ali kad bi opalo lišće i ostale gole crne grane počinjao bih da biram onu preko koje bih prebacio uže...“

Adin Ljuca, 19. septembar 2022.

ROMANSIJER

Kao u uniformu u talenat su zatvoreni,
I zato dobro poznat čin pjesnika je sviju;
Mogu da zapanje nas ko oluj, ili da mriju
Mladi, ili prožive godine usamljeni.

Mogu da jure husarski naprijed; a on mora
Biti se, otrgnut od dara dječaćkog svoga,
Učiti da bude skroman i nespretan, jedan koga
Ne drže vrijednim da za njim ide ičiji korak.

Jer mora, da svoju želju ostvari i najmanju,
Postati sav dosada, i podnositi ima
Vulgarne optužbe ko ljubav, i među Pravednima

Biti pravedan, Rđav međ rđavim takođe,
I u svom slabom biću, ako bude u stanju,
Tupo trpjeti zlo svako što od Čovjeka dođe.

Wystan Hugh Auden (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 16. septembar 2022.

KIŠA

Kao što kiša pada
tako je
tvoja ljubav

kupala svaki
                  otvoren
predmet svijeta –

U kućama
bescjene suve
                  sobe

zabranjene ljubavi
gdje mi živimo
čuju pranje
                  kiše –

Ovdje
                  slike
i fine
                  metalne stvari
tkanine pravljene na razboju –
sve bludničenje
našeg uživanja
vidi
kroz prozor

proljetno pranje
tvoje ljubavi
                  padanje
kiše –

Stabla su postala
zvijeri netom izronile
iz mora –

voda
kaplje
iz pukotina na
njnim kožama –

Tako je moj život protraćen
                  da ne pusti ući ljubav
kojom
ona kiši
                  po svijetu
proljećnih
                  kapi
tako rasprostre
                  riječi
razdvoji da puste unutra
                  njenu ljubav

I utrčavajući među
kapima
kiša
ljubazan je ljekar
kiša
njenih misli ponad
okeana
svugdje
gdje hoda
brzim nevidljivim stopalima
ponad
bespomoćnih
valova –

i to neće
promijeniti svijet
na njegovu radost –

Kiša
pada na zemlju
i trava i cvijeće
dobiju
savršen
oblik od njene tečne
jasnoće

Ali ljubav je
nesvjetska
i ništa
ne dolazi iz nje do ljubav
sljedeća
i pada beskonačno
iz
njenih misli

William Carlos Williams (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 12. septembar 2022.

UM

U svojoj najčišćoj igri um zar šišmiš nije
Što posve sam tuče okolo po špiljama,
Nekom vrstom besvjesne pameti uspije
Da ne okonča udarom u zid od kama.

Nema potrebu krzmanja ni istraživanja;
Tamno zna prepreke da postoje, i tako

Može da tka i leprša, lebdi i uranja
U savršenu kursu čak i najcrnijim zrakom.

A poredba ova sličnu savršenost da I ima?
Um je kao šišmiš. Baš tako će biti.
Sem u najsretnijim što razmišljanjima
Ljupka greška može pećinu ispraviti.

Richard Wilbur (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 9. septembar 2022.

STARI NEIMAR

Kamenovi što su se valjali u moru hiljadu godina
Uspeli su se na liticu i stoje kruto poredani u zidovima kuće;
Uragan može svoja pluća izbljuvati ali ih neće pomaći.
Postali su oprezni i čuvarni; oni se sjećaju beskrajnih
Izdajstava stalno klizeće vode i ljigavih zasjeda
Duž obale; nikad se više neće predati
Plimama i snovima, popularnim kretanjima,
Vrtlogu progresa; oni stoje na svome brdu –
U odbrambenom stavu? – Da, ali neskršeni.
Imam mnogo zajedničkog s ovim starim stijenama.
Drugovi stari, i ja sam izbjegao i stojim.
I ja sam u svoje vrijeme imao ljudske tlapnje, mutnu ludost
I žudne strasti, ali me je nešto prije trideset godina
izvuklo iz plimske naplavine;
Ne smijem se čak ni pretvarati
Da sam jedan od ljudi. Moram stajati ovdje
Sam s očima na čistom zraku, stareći i
Gledajući sa zanimanjem i tek s malo gađenja
Pastire varalice, ovo vrijeme demagoga
i poslušnog naroda, promjene vlasti,
I nemilosrdne sveopšte ratove što pripremaju pad;
Ali isto tako ogromnu neljudsku ljepotu stvari; stijenu
more i zvijezde, postojane i stalne,
Ptice što poput jedrilica su na moru ili poput srca što udaraju
Duž vode; plameni zalazak sunca, vrhovi Rta Lobos;
I slušati noću goleme valove, pijane moje kamenolomce
Kako se veru uz liticu i klešu još kamenja za me
Da napravim kuću. Stari kamenovi od granita, oni su moj narod;
Tvrđih glava i tupa uma, no vjerni, ne lude, ne brbljivci;
A na mjestu gdje danas stoje stajaće i sutra.

Robinson Jeffers (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 5. septembar 2022.

SLIKE

Kako me je radovalo što sam ukrašen perjem s vaših šešira, o dame u Hirkaniji! Kameni mjesec se kotrljao kroz pejzaž, a ja sam se tiskao u redu bukača stežući dršku svog oružja.

Stara sam duša, bivert, čakatori, imam iskustva iz mnogih drugih rođenja, ali na ovom svijetu-nesvijetu, na ovom mjestu-nemjestu ne znam šta da radim, šta dolazi, nemam pojma šta će se desiti.

Sve što sam tu opazio odmah se pretvorilo u nešto drugo. Ogromna planina je nestala i na njenom mjestu se počeo otvarati ponor. Zidovi su se srušili, krila vrata su se otvorila i zalepršao je crveni plašt, nad strmim stepeništem stajao je čovjek s podignutim rukama. Vidio sam jahača na uplašenom konju, drveni čabar s kišnicom.

Zasljepio me oštri odbлесak zapaljenog grada. Zaškiljio sam i vidio vodu razlivenu po livadama, led i snijeg, crveno rascvjetalu stepu, led i snijeg, crveno rascvjetalu stepu.

Je li to bila poruka?

Je li to bila poruka za mene?

Brod leži u pijesku na obali i preko njega se prelijevaju teški valovi.

Ove prolazne slike su valjda predstavljale i predstavljaju nešto. Ne znam. Samo osjećam da su lijepe – tako da se mogu i zaboraviti, tako nadoknadivo lijepe, kako može biti samo ono što me se ne tiče.

Ivan Wernisch (preveo Adin Ljuca), 2. septembar 2022.

KAD BUDEM MRTVA, NAJDRAŽI MOJ

Kad budem mrtva, moj najdraži,
Ne poj tužne pjesme za mene,
Ne sadi mi ruže nad glavom,
Niti čempres što baca sjene:
Postani pljusak ponad mene
I kapi rose u zelen-travi;
I, ako hoćeš, ti se sjeti,
A ako nećeš, zaboravi.

Sjenke više vidjeti neću,
Kišu neću moći da ćutim;
Niti ću slavuja dok pjeva,
Kao da pati gore, ćuti.
I u suton, što nit se diže

Nit pada, u snu dok boravim,
Možda ću moći da se sjetim,
A možda ću da zaboravim.

Christina Rossetti (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 29. august 2022.

OPROŠTAJNA PORUKA

Govorite mi o narcizmu, ali vam odgovaram da je to način mog života – Artaud

U ovom trenutku, dopustite da nekako zavještam sve preostatke mojim kćerima i njihovim kćerima – Anonim.

Bolje,
uprkos crvima koji govore
kopitu kobile u polju;
bolje,
uprkos dozrijevanju mladih djevojaka
koje prolivaju svoju krv;
bolje nekako
da se odbacim brzo
u kakvu staru sobu.
Bolje (neko reče)
ne biti rođen,
a mnogo bolje
ne biti rođen dvaput
u trinaestoj
gdje je u pansionu
svake godine gorjela
po jedna spavaća soba.

Dragi prijatelju,
sa stotinama drugih moraću malim
liftom za hranu da tonem u pakao.
Biću jedna laka stvar.
Ući ću u smrt
kao neko koji izgubi sočiva.
Život je pola uvećan.
Ribe i sove svirepe su danas.
Život se ljulja naprijed i nazad.
Čak ni ose ne mogu naći moje oči.

Da,
oči koje su bile neposredne jednom.
Oči koje su bile istinski budne,
oči koje su kazivale cijelu priču –
jadne nemušte životinje.

Oči koje su proboli,
Male glave eksera,
svijetlo plavi pucnji.

A nekada sa
ustima kao šalica,
boje gline ili boje krvi,
otvorena kao lukobran
za izgubljeni okean
i otvorena kao omča
za prvu glavu.

Jednom davno
moja glad je bila za Isusom.
O moja gladi! Moja gladi!
Prije no što ostari
odjaha mirno u Jerusolim
u potrazi za smrću.

Ovaj put
zacijelo
ne tražim razumijevanje
a ipak, nadam se, svi drugi će
okrenuti glave kad jedna neizvježbana riba iskoči
na površinu Jezera Echo;
kad mjesečina,
s pojačanom niskom notom,
rani neku zgradu u Bostonu,
kad oni koji su istinski lijepi leže zajedno.
Mislim o ovom, naravno,
i mislila bih o ovom mnogo duže
da nisam... da nisam bila
u tom starom požaru.

Mogla bih priznati
da sam samo kukavica
koja viče ja ja ja
i ne spominje male komarce, noćne leptire
prisiljene okolnošću
da sisaju električnu žarulju.
No jamačno znaš da svak ima smrt,
svoju vlastitu,
koja ga čeka.
Pa idem sada
bez starosti ili bolesti,
plaho, ali tačno,
znajući svoj najbolji put,
nošena tom igračkom-magarcem koga jašem sve ove godine,
nikad ne pitajući: „Kamo idemo?“
Jahali smo (da sam samo znala)

ka ovom.

Dragi prijatelju,
molim te, nemoj misliti
da vizualiziram sviranje gitara,
ili da moj otac izvija kosti svoje.
Čak ne očekujem ni usta svoje majke.
Znam da sam umirala prije –
jednom u novembru, jednom u junu bilo je.
Kako je čudno izabrati juni opet,
tako stvaran, sa zelenim grudima i trbusima.
Naravno, gitare svirati neće!
Sigurno neće da primijete zmije.
Njujork neće mariti.
Noću šišmiši će o stabla tući,
sve to znajući,
što vazdan ćutjeli su vidjeće.

Anne Sexton (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 26. august 2022.

LIJEČENJE VJEROM

K mjestu gdje stoji žene se kreću sporo:
Uspravan, srebrna kosa, bez rama naočari,
Tamno ruho s kragom bijelom. Revni redari
Naprijed k njegovu glasu i rukama ih upućuju
Pod čiji topli proljetni dažd ljubavi
I brige dvadesetak sekundi svako stane.
Pa, drago čedo, šta boli, glas američki čuju
Duboki, i, molitvu počne, bez stanke skoro,
Boga k onom koljenu, ovom oku upravi.
Glave im stiska naglo; potom su izagnane.

Ko misli što se gube, hodaju u tišini,
Ovčiji zabasale neke, ne u svoj život nazad,
Još ne, no neke krute, stoje s grčem i zbore
Duboko suzno promukle, ko da u svima
Dijete slaboumno i mutavo još ima
I opet na dobrotu budi se, i misle: najzad
Glas neki zove, ruke da dignu ih i stvore
Lakim došle su; i takva radost stiže da njihini
Jezici brbljaju, oči jad stišču, mnogi velik
Nečujni odgovor tiska se i veseli –

Šta boli! Brkate se, s haljama cvjetnim, tresu:
Sad već sve boli. U svakom osjet spije
Života koji življen u skladu s ljubavi je,
Nekim to znači drugo što činiti mogle su

Voleći druge, ali većina duboko ćuti
Šta, voljene da bjehu, mogle su da urade.
To ništa ne liječi. I bol popušta velik,
Kao kad, topeći se, plače krajolik kruti,
Širi se kroz njih – ovo i glas gore što veli
Drago čedo, i sve što vrijeme pobit znade.

Philip Larkin (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 22. august 2022.

ISTORIJA DVADESETOG VIJEKA, 1909

1909. po pravoj, finoj crti kasa.
Tri života Gertrude Stein izašla. (Da za
čovjeka godine konkuriše, po snazi knjige ove
autorka bi sigurno ispunjavala uslove).
Van toga, u političkom životu Turske ima
nečega mračnog: u onim krajevima
u svakog čovjeka postoji mlađi brat i,
ko sultani, jedan drugog vole svrgavati.
U Iranu, očito, na isto se svodi:
Ahmet šah kaže Muhamedu Aliju “Ja vodim
igru”, mada bješe tek dvanaest ljeta star tada.
U Parizu, Sergeju Djačiljevu kašika u med pada
s njegovim Ruskim baletom. Gori Honduras:
ono uobičajeno vrišteći “Bože, otrpi nas”,
kolju se seljaci; građanski rat vode.
Sigmund Freud prelazi preko vode
da u našoj Zemlji čuda svakoj mački i Alisi
nekolike kaže o psihoanalizi.
No David Griffith iz Motion Picturesa pravi ime
od Mary Pickford: iz sna smo trgnuti time.
Oponašajući Kraljevsku nizozemsku Shell
kompaniju, Britanci legaliziraju, jel,
vlast nad perzijskom naftom. Rockefeller
Fondacija pokrenuta je da se spriječi feler
i geniji podrže. Ostavljajući sav onaj gar i
sjaj i od bakelita napravljene stvari
(vjesnike Doba plastike), dolje pod sobom, umoran,
Robert Peary, kapetan i bradat i uzoran,
doseže Sjeverni pol, čime dodaje namah
nevinu bjelinu zvijezdama i prugama.
Ah, oni dani kad su nam pribite umne sile
za ovu verziju Apsoluta bile!

Čovjek godine je nepoznat, bezimen
berberin iz Londona. Svod ga nad njime
oblačni, il britska himna, ponuka
da trajnu ondulaciju stvori mu ruka.

(Britanski frizer)

“Sunce nad ovim Carstvom ne zalazi.
Ali jednom carstva sva odnesu vrazi.
Neka odu u komade, raspadnu se neka.
Vjetar istorije nije šala. Neka
Engleska je Engleskom, valima nek vlada!
Nek vali urnebes pravi budu sada.
Nek su tamni, rujni, smeđi, plavi, znamim,
daljnim zbivanjima nenakovrdžani!”

Joseph Brodsky (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 19. august 2022.

EPIGRAM

Građevine kapitala, košnice pčela ubica,
med za nekolike.
Tu je služio. Ali u jednom mračnom tunelu
raširi svoja krila i odletje kad niko nije gledao.
Mora ponovo život svoj da živi.

Tomas Tranströmer (preveo Milorad Pejić), 15. august 2022.

KRATKA HISTORIJA

Nalazim sad prazne flaše
na opskurnim mjestima.
Uzvišeni nazivi votki,
plemićka imena konjaka.
Znam da si dugo gledao
u noseće grede kuće.
Na kamenu ploču pred ulazom koja je polako klizila.
Na poštanskom sandučiću prekrižio si svoje ime
a onda ga tamo ponovo napisao.
Cilindar ti je lijepo stajao,
znao si to.
Kao djetetu
pokazivao si mi trave
i učio me da ne znam.
Oče.
Votke se tako često zovu po vođama.
Na opskurnim mjestima
kratka historija posljednjeg stoljeća.

Petr Hruška (preveo Adin Ljuca), 12. august 2022.

KAPUT

Pjesmi sam kaput napravio
Sa vezovima kakvih ima
U vajakadašnjim mitovima,
Od pete joj do grla bio;
No lude su ga dograbile
Da ga svijetu pred očim
Nose kao da su ga šile
Upravo one. Stoga, njima,
Pjesmo, taj kaput treba dati,
Veći podvig je go hodati.

William Butler Yeats (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 8. august 2022.

TO ČINJENICA JE

To činjenica je, a kako hoćeš tumači je:
Zaboravi na tren ordenje i slava šta je,
Glatki oblik bombe, određen da ubije,
I s gordim naslovima novinske izvještaje.

Sjeti se ciglenoga zida što četrdeset
Ljeta je gajen da bude dom čist, prem u bijedi:
Drske smrti koja na suze ne osvrće se,
I dom je razorila, a kupolu poštedi.

Mrtvo tijelo krasno ni veličajno nije,
Ni elegantno kad ga bomba smrska: ta tužna,
Mrljava, zgužvana krpa čovjek je bila prije
Sa životom od malih stvari, a svaka nužna.

On je tek neugodnost sada, gdje smrad se stani,
Tle što rađa muhe, bolesti probna epruveta,
Sahrani ga brzo i nikad s mišlju ne stani:
Šta budućnost znači ljudima ko što je taj?

Ljudi su više no mjesta, više negoli ponos,
Milion fotografija čuva djela Wrena;
Grad ostaje vjerovnikom plime kojom ono
Ljudsko more plavi izmedj njegovih stijena.

Ruthven Todd (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 5. august 2022.

SADNICE

Taj nagon, rvanje, uskrснуće suhog pruća,
Odsječene stabljike što trse se da se užile stopalima,
Koji se svetac naprezao toliko,
Uspeo na takvim potkresanim nogama u nov život?
Mogu čuti, pod zemljom, to sisanje i ječanje,
U svojim venama, u svojim kostima ćutim to –
Male vode što prodiru nagore,
Čvrsta zrna prskaju napokon.
Kad klice izbiju,
Klizav ko ribe,
Ustrašen, okrećem se počecima, vlažan ko u košuljici.

Teodore Roethke (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 1. august 2022.

SARAJEVO

Loše posložen oko dolazaka i odlazaka, grad ti
još jednom kaže: *Nikome ništa ne duguješ, ništa ti nisam dao;
ili bolje – ništa nisi htio uzeti.* I onda se gledate kao snajperisti
sa suprotnih strana rijeke kojima proljetna toplina na čas uspava
mišiće u prstima. Od toga se ne da pobjeći, ali te više ne uzbuđuje;
samo kad vidiš život izrastao po ostacima tvoga, popuštaš
i od slika tražiš da progovore, kao da mogu. Nekad ti se činilo
da ćeš, ako budeš uporan, ugledati sebe u uličnoj gomili koja žuri;
danas znaš da je to nemoguće. Ono što prethodi zaboravu
zapravo je, dok iz mraka poteže rukav, i samo nesigurno u sebe,
kao kuke koje u prazno pomaljaju glave iz oguljenih zidova mahale:
odavno, misliš dok prolaziš ispod, ni one ne znaju zašto. Mirisi, to je istina,
posljednji pristaju na poraz. Prozorske farbe, smoga u stolnjacima.
Neko, jasno je, ipak mora zapucati prvi. Pucanj, to je najvažnije,
odjekuje u već promijenjenom svijetu, i jedino netom prekinuta
misao o ljepoti koja treperi nad tijelom ubijenog
još tren ili dva postoji u onom starom...

Igor Klikovac, 29. juli 2022.

PORTRAIT D'UNE FEMME

Vaš um i vi ste Sargasko more naše,
London je vitlao oko vas ovih dvadeset ljeta
A sjajno brodovlje, ko platu, ovo vam i ono ostavljaše:
Ideje, stara ogovaranja, otkatke sviju stvari,
Čudne potpornje znanja, i skupu robu potamnijelu.
Veliki su umovi tražili vas - u nedostatku neke druge.

Svagda bjesto na drugom mjestu. Tragično?
Ne. Draže vam bješe to od uobičajenoga:
Jednog dosadnog muškarca, otupjelog i papučara,
Osrednjeg uma – svake godine s mišlju manje,
Oh, vi ste strpljivi, gledao sam vas sjedjeti
Satima, gdje nešto može da dopluta.
I sada plaćate jednom. Da, bogato plaćate.
Vi ste osoba od izvjesne zanimljivosti, čovjek vam dođe
I ponese dobitke čudnovate:
Torfeje upecane; neki neobičan savjet;
Činjenicu što nikud ne vodi, i priču za dvoje
Prožetu mandragorom, ili nečim drugim
Što se može potvrditi korisnim, a ipak se ne potvrdi,
Što nikad ne pristaje u bobu, niti je upotrebljivo,
Tome na razboju dana svoj čas naći nije:
Potamnjeni, kićeni, divni stari rad,
Idoli i ambra i rijetke intarzije,
To su vaša bogatstva, vaše veliko spremište, a ipak
Unatoč svemu tom morskom blagu kratkovjekih stvari,
Čudnih šuma napol raskvašenih i novih vedrijih stvari:
U sporom plutanju različenog svjetla i dubine,^[1]
Ne! nema ničeg! U cjelini i u svemu
Ničega što je posve vaše vlastito.
Ipak to ste vi.

Ezra Pound (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 25. juli 2022.

VATROGASNA KOLA

Pravo niz ulicu u šoku, sa treštećom sirenom
Što sve ostalo stjeruje uz pločnik,
Crvenilo, mjed, ljestve i kacige jure dalje,
Zamagljujuć pravi glagol,

Mijenjaju bučno na uglu brzinu
I zaokreću u dreci vučne snage,
Dok panično zvono stalno bije,
Misao je unižena akcija!

Lijepa, teška, neumorna, glasna, očita stvar!
Stojim ovdje očišćen od nijansi, isprazna duha.
Sve o čemu sam razmišljao odletjelo je,
A za to tebi imam da zahvalim.

Dok urličeš tamo van domašaja sluha ja te unosim u duh,
Ljestve i mjed i sve to, da se ondje divim
Tvojim feniks-crvenoj jednostavnosti, pohranjenoj

U onom još neugašenom požaru.

Richard Wilbur (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 22. juli 2022.

U ČAST LJUBAVI

U tvoju čast očistila sam prozore
Od četvoromjesečne prljavštine što ju na njih baci tuga
I ošišala se i pobacala stare krpe
Što ormar čine smradnim, natopljenim kukavnom boli.
Izbrisaću plijesan iz uglova,
Sastrugati, pripremiti za bojenje; u tvoju čast.

I u tvoju čast
Izubacujem stare svinjarije s daskama poda,
Sjećanja na ranu, uvredu veličanstva
Zajedno s krhotinama i ljepilom, beskorisnim i stvrdlim sada.

Kao da za novu ljubav okrećem novi list
Kopaću da potpuno otklonim napast
U ovo doba pupanja pružiću priliku čistoći
Nanovo napraviti lijehe u vrtu, a u kući
Svježe pokrivače; kao s nadom četvrtasti uglovi
U iščekivanju, u čast tvog dolaska.

Za tvoju udobnost i u tvoju čast
Spremila sam skladišta i zalihe snage
I izmela očajanje s paukovim omotačem
Dezinficirala tjeskobu, samosažaljenje
Vlaga što oblaže, skiseljuje i razjeda drvenariju.

Mislim da nije istina da se duhovi vraćaju
Samo u ruševine i u slomljene stvari.
Plašne posjetioce što počеше dolaziti sa mnom
Stazama koje napravih za tebe iz prošlosti
Misleći na te, ti nikad nećeš podnijeti –
Breme koje nisi mogao nositi kad bješe živ.
Još će ti trebati bodrenje, samopouzdanje, utjeha
Veliki točak što vuče uz brdo, ognjište očišćeno,
Ugalj naručen, s gazdom sve riješeno; 'društvo',
I tako, da bih te dočekala i ostavila mjesto
Gdje će tvoj životvorni uticaj boraviti
Krećem se u čahuri sumnje u koju
Umotavam se da mi zimi bude udobnije, za preživljavanje.
U čast ljubavi, u nadi punoj očekivanja,
Napuštam onaj bezbojni pokrivač koji me čuvao
Bezbjednom tokom zime, bezbjednom i samom.

Crv bez čahure je potreban
Blijed i mekan i ranjiv, za ptice
Blistave i proždrljive. Tako,
Uvjerena sam, i svako vrijeme treba ludu.
Pa, nešto mora hraniti nemilosrdnost proljeća.

Koža će se rasprsnuti pa ćeš vidjeti laka krila
A ne prljavu smeđu ljušturu. Loša vremena zbrisana,
Mjesto spremno za raspusnika,
I k vragu sa pogibelji
Kuju će donijeti prodorna svjetlost i kratki let u visinu.

Pepeo, nakon tvog odlaska, izgorjele trunke na lampi
Koja te je osvijetljavala na putu, ali u tvoju čast
Dok prolaziš kraj prozora, ljubav – svijetli plam.

1

Jenny Joseph (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 18. juli 2022.

OSVETA

Kad surova, s mrazevima oštrim i naglim, zima
Prođe, starac umrije. Sinovi, što su ga dugo s uma
Smetnuli, nađoše manje no prema nadanjima –
Savjet i staru kartu: ostavštine njegove suma.
Taj plan u razmjeru tačnom crtan je bio,
I pokazivao gdje je, gotovo pola svijeta
Daleko, blago skrio taj što u dan sred ljeta
Plijen iz opljačkanog grada je odnio.

Svojim brodom su braća srela velike jade,
Vodne tornade i ribe: svaka uvita,
To bjehu za njih znaci gubitka nade,
Jer, kad su iskopali, umjesto blaga skrita,
Morske crve u sipkom pijesku svi vidješe –
Tačno kako starac i planirao bješe.

Ruthven Todd (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 15. juli 2022.

SINOĆ U KALKUTI

Tiha noć. Stari sat Kuca,
polu tri. Ore se cvrčci
budni sa plafona. Kapija je zaključana
na ulici vani spavači, brkovi,
golotinja, ali bez ikakve žudnje. Par komaraca

bude svrabež, ventilator se tromo vrti –
auto grmi po crnom asfaltu,
bik frkće nešto se očekuje –
Vrijeme je čvrsto zasjelo među četiri žuta zida.
Nikoga tu nema, praznina koju pune zvižduk
voza & lavež pasa što se odaziva blok dalje.
Puškin stoji na polici, Šekspirova
sabrana djela kao i Blejkova nečitana –
O Duše Poezije, nema koristi pozivati se na te
brbljanjem u ovoj krevetima namještenoj praznini
Pod sjajnim ovalnim ogledalom savršena
noć za spavače da se rastvore u mirnom
crnilu, i tamo otpočinu osam sati
Budeći se umrljanih prstiju, gorkih usta
i s plućima ščepanim glađu za cigaretom,
šta da se radi s ovim nožnim palcem s ovom rukom
ovim okom u izglednjeloj Kalkuti punoj kostura
s ranjavim konjima ugrijanom tramvajima u
Vječnosti sa znojenjem i zubima koji istrunuše
Rilke je bar mogao sanjati o ljubavnicama,
staroj nadraženoj dojkama, i drhtavom stomaku,
je li to to? I beskrajni zvjezdani prostor –
Ako se mozak promijeni tvar uzvraća
zastrašujućim disanjem na čovjeka
Ali sada zgrada i planeta silno survavanje
probija se kroz zidove jezika i potapa me
svojom Gangovom težinom zasvagda.
Nema bijega osim kroz smrt Bangkoka i Njujorka.
Koži je dovoljno biti koža, to je sve
što je ikad moglo biti, mada vrisci bola u bubregu
čine da se od sebe smuču, taj bibavi san
što mre da okonča sav svoj preslavni jad
Ostavi besmrtnost drugom da pati kao budala,
nemoj da zaglibiš u ovom ćošku svemira
ubadajući morfij u ruku i jedući meso.

Allen Ginsberg (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 11. juli 2022.

KOVAČNICA

Sve što znadem vrata su u tmuši. Vani,
Stare osovine, rđaju obruči od željeza;
Unutra: kratki zvon nakovnja se obznani
Pod udarcima, iskri nepredvidljiva lepeza

Ili kad nova potkovica čvrsne u šištu
I u vodi, nakovanj mora negdje u središtu
Biti, rogat ko jednorog, na jednoj strani

Četvrtast, stoji tu nepokretan: oltar

Gdje na oblik i na muziku sav se daje,
S kožnom keceljom, s dlakama u nosu, vani
Nekad se nagne s dovratka, sjeti se topota

Kopita gdje je promet u redovima s bljeskom;
Onda rokne i udje unutra, s lupom i treskom
Da kuje pravo gvožđe, mijehovi da rade.

Seamus Heaney (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 8. juli 2022.

KAKO UBITI

Ispod parabole taneta je sada
dijete od kojeg čovjek se tvori,
gledah u vazduh odveć dugo. Pade
kugla mi u ruku i pjevati stade
u stisnutoj šaci: Otvori Otvori
Pogledaj taj dar da ubije sazdan.

Sada na staklenom nišanu je
mome vojnik koji će da mrije.
Smiješi se, kreće na način u svemu
znan njegovoj majci, zna navike mu.
Diraju mu lice vizirne linije:
vičem: SAD. Smrt, ko druga prisnog, čuje

I gledaj, čovjek od mesa stvara
čovjeka od praha. Učinih vradžbinu
tu. Jer sam proklet, svagda me zabavi
vidjet da se rasu središte ljubavi
i val ljubavi ode u prazninu.
Kako se lako napravi utvara.

Lišen težine komarac dotakne
svoju sićušnu sjenku sa kamena,
i s koliko lakoće beskrajne te
sa sjenkom čovjek se sreće.
I spajaju se. Čovjek je sjena
kada se smrti komarac primakne.

Keith Douglas (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 4. juli 2022.

MORSKA GROZNICA

Moram da odem do mora opet, samotnog mora i svoda,
I tražim samo vitki brod, zvijezdu za vodilju broda,
Trzanje krme, pjesmu vjetra, bijelog jedra drhtanje,
I sivu maglu na licu mora, i sive zore svitanje.

Moram da odem do mora opet, jer poziv brze struje –
Taj divlji poziv i jasni poziv ne možeš da prečuješ,
I tražim samo vjetrovit dan, u letu oblak bijel,
I škropac kapi, cvjetanje pjene, i krike galebije.

Moram da odem do mora opet, živim ko Cigan skitač,
Pratim kitove i galebove gdje vjetar je ko britva,
I tražim samo veselu priču smešljivog veslača-druga,
Počinak miran i san blag nakon bdjenja na krmi duga.

John Masefiel (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 1. juli 2022.

MOLBA

Oče, sveoprosni, ne krvniče ljudi – ipak
Hoće li obrat mu negativni da bude rasipan:
Pošalji nam snagu i svjetlo i dodir djelotvoran
Što nesnosni živčani svrab liječiti mora,
Lažovsku grlobolju, zamor što od odvike nasta,
I iskrivljenja nevinosti u sebe što urasta,
Oštru zabranu na uvježban odgovor stavi,
Mišljenje kukavice postupno ispravi;
Kad dođe vrijeme, na te što uzmiču prospi zrake,
Da se, uočeni, vrate, ko da su gordi na uzmake.
Razglasi sve iscjelitelje koji žive u gradu
Ili ljenjtkovce koji prilazni put imadu,
Opustoši kuću mrtvih, upri blistavu zjenu
u nove stilove arhitekture, u srca promjenu.

Wystan Hugh Auden (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 27. jun 2022.

POLITIKA

U naše doba, ljudska sudbina se predstavlja u političkom obliku.
Tomas Man

Zar mogu, s ovom curom pred sobom,
Da pažnju svekoliku
Usredsredim na rimsku, il rusku

Il špansku politku?
Tu sada prolaze ljudi koji
Okolna zuckanja znaju
A ovdje su i političari
Što misle i čitaju.
Možda je tačno što kažu o ratu
I ratnim uzbunama,
Al, oh, da mogu mlad opet biti
I nju držati u rukama.

William Butler Yeats (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 24. jun 2022.

NASTAVITI ŽIVJETI

Nastaviti živjeti – to jest, ponavljati
Naviku stvorenu da se nabave potrepštine –
Znači gotovo uvijek gubiti, lišavati se.
Zavisi.

Ovaj gubitak zanimanja, kose i poduzetnosti –
Ah, da je ta igra poker, da,
Mogao bih ih odbaciti, privući brojnu publiku!
Ali to je šah.

I kad si već prohodao diljem mozga, ono
Čime vladaš jasno je kao tovarni list.
Bilo šta drugo ne smije se, za te, smatrati
Da postoji.

I, kakav je dobitak? Jedino onaj da, s vremenom,
Mi upola raspoznamo blijedi otisak
Što ga sva naša ponašanja ostavljaju i da ga slijedimo do kraja.
Ali, da priznam,

Te zelene večeri kad naša smrt počinje,
Šta zapravo to bješe jedva je zadovoljavajuće,
Jer se primijeni samo na jednog čovjeka jednom,
I to onog što umire.

Philip Larkin (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 20. jun 2022.

KIDRON

Usjek urezan kroz dolinu: kamenje
i zemlja čuvaju uspomenu na potok
ugraviran u tkivo planete. Trag u pismu

i u mitu. Stvarnost: tihe velike vrane na drveću,
djeca koja viču, igraju se u šumarku. Suhi čičak, krhotine,
staklo i plastika i spaljene kosti. Odavde odvođene su žrtve

na gubilišta, ostaci porušenih hramova,
pepeo tkanina, pepeo žena
koje su ih tkale. Kompost bogova i demona.

Daleko tu ispod zvuka skrivenog vodopada.
Preko doline ovdje konac će se zategnuti: živi
i mrtvi balansiraju – sretnicima je dato da u uđu u grad.

Ovdje dole krv će teći, tijela će se sakupiti,
kao i toliko puta ranije razvrstati.
Po padini se prostiru groblja, sunce prži

kamen i uske staze. Koji bogovi zahtijevaju
planine i uzvišenja? Duboke provalije
što otvaraju se između. Prolazimo kroz

sjene. Blag sumrak pada
među masline, koze na stazi između
stabala i sveštenika,

crni od vune kaputi, duge brade. Vrt
jedan s konjem. Potok teče pod gradom,
ispod asfalta, auta, pustara. Kamenje u dječjim rukama.

Smeće, mačke. Daleko odatle, zid prelazi vodu
koja, tražeći kroz pustinju put ka Mrtvom moru,
prosjeca litice i stijene, skuplja otpadne vode

staništa i sela. Smrad jak od predviđanja
i nesporazuma: žrtvovanje za očinsku ljubav -
još veće za opskrbu vodom...

Na kapiji Damaska dječak jedan zaliva mirno
sadnice na prodaju: ružmarin, bosiljak
i oleander. Brižno. Tek potom i sâm ostatak pije.

Ylva Gislén (preveo Milorad Pejić), 17. jun 2022.

JELENI ODLAŽU SVOJE KOSTI

Slijedio sam usku stjenovitu stazu do pola puta uz planinu
Iznad duboke rječne klisure. Tu mi je prepriječio put mali slap što se stropoštava

Niz korijenje drveća i stijena, stresa dragulje s lišća, njegova svijetla mjehurasta
voda
Čista s planine, ali osjetih neki vonj. Pitajući se šta je to, siđoh s naporom niz strmu
bujicu
Nekih četrdest stopa i nađoh, sred grmolikih hrastova i lovora,
Obješen kao ptičije gnijezdo na ivici provalije, skriven mali proplanak,
S travom i plitkom baricom. Ali tu su u travi posvud ležale kosti, čiste kosti i
smrdljive kosti,

Rogovi s paroščima i kosti: shvatio sam da je to mjesto utočište za ranjene jelene;
mnogo ih je.

Kad ih lovci rane, odšepaju da negdje legnu
skriveni; ovdje imaju vode za groznu žeđ
I mir da u njemu umru; gusti zeleni lovor i mrka litica
Sklonište su im, a blagi vjetar uzdiže se iz dubokog klanca.

– Želio bih da su i moje kosti s njihovim.

Ali to je ludo priznanje, i pomalo kukavičko. Mi znamo da je u cjelini
Život podjednako i dobar i rđav, ponajviše sivo neutralan, i da se može podnijeti
Do tamnog kraja, bez obzira na to što čarolija trave, vode i provalije, i bola od rana,
čini Smrt dragom. Život nam je dat i mi smo ga iskoristili – ne bogzna
Kako velik dar, možda, ali istinu govoreći,
Trebalo ga cijelog iskoristimo. Moj je prazan otkad mi je ljubav umrla
– Prazan?

Ona unuka plamene kose s velikim plavim očima
Što liče na njene? Šta mogu učiniti za to dijete? Gledam u nju i pitam se kakva
vrsta

Čovjeka

U padu svijeta...

Starim, u tom je nevolja. Moja djeca i mali unuci

Naći će svoj put, i zašto bih ja čekao još deset godina, odživjevši šezdeset i sedam,
desetak godina više ili manje,

Prije no što otpužem do ispusta na stijeni i umrem svisnuvši kao vuk

Koji je ostao bez svoje parnjakinje? – Mene obavezuje odluka stara trideset godina:
onaj ko pije vino

Trebalo da ispije i talog; možda čak i u tom gorkom mutljagu i naslagi

Leži neko novo otkriće. Jeleni odlažu svoje kosti na tom lijepom mjestu: ja svoje
moram nositi.

Robinson Jeffers (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 13. jun 2022.

KO PLAČE IZA ZIDA II.

*Sarajevo, s obje strane zida,
s obje strane rijeke, 2020. godine*

Komšinice, jeste li noćas čuli
plač djeteta u susjednom stanu?
Cijelu noć

oka sklopila nisam

Ma to su vam ovi migranti
Vrag ih odnio
Kud su u našu zgradu došli
Komšija B. veli iz Iraka su

Pa ne mogu oni baš birati
Dobro je da imaju gdje da prenoće
Ono je sigurno glas bolesnog djeteta

Nemojte mi molim vas tog sentimenta
Kud su se uputili s djetetom?
Ko ih je tjerao preko bijela svijeta
i to baš kod nas, u ovu našu zabit
Ma dajte!

Ali, to je samo dijete
Nije krivo što se rodilo
Možda nemaju šta da jedu
Možda je bolesno
A lijekova nema
Sigurno ne plače od veselja

Naivni ste vi draga moja
Vidi se da ste pjesnik
Sve je to smišljeno
Da se nasele u naše kuće
Da nam promijene gene
Ništa to nije slučajno

Ma dajte, pa baš u Bosnu
Da ih nasele – od svih zemalja na svijetu
Jeste li vi bili izbjeglica u ratu?

Jašta, u Švedskoj
Ali nisam imala mobitela kao oni
A falabogu bijela sam pa se uklapam
A ovi navalili da nam sjeme pokvare
Ma sve je to zavjera
protiv evropske civilizacije!
Jedino vi to ne razumijete
Koja ste vi naivna budala
Takvi ste vi pjesnici

Uostalom
Kad ih toliko volite
Eto vam ih tamo
Sebi ih vodite!

Post scriptum:

Slovenačka policija pronašla je 13 migranata iz Iraka, među kojima su bila dva djeteta (šest i jedanaest godina), koji su se krili u teretnom kamionu i pretrpjeli fizičke posljedice od dehidracije i nedostatka kiseonika. Nekima je bila neophodna medicinska pomoć nakon što su u utorak pronađeni tokom rutinske provjere na granici sa Hrvatskom.

Migranti su putovali nekoliko sati iz Bosne i Hercegovine kroz Hrvatsku, zbijeni u pregradama sa malo vazduha, u kamionu sa registarskim tablicama BiH. Policija je uhapsila vozača kamiona iz BiH i još jednu osobu koja je bila s njim u vozilu.

ALI:

Hoće li sloboda umeti da peva
Kao što su sužnji pevali o njoj?*

---

* Branko Miljković

Ferida Duraković, 10. jun 2022.

KO PLAČE IZA ZIDA

*Sarajevo, s obje strane zida,
s obje strane rijeke, 1993. godine*

Ko plače iza zida?

Ako je naš
Da ga žalimo

Ako je njihov
Da ga pustimo
Nek plače
Neka krepa
Neka gladuje
Neka samuje

Ali
Ako starica kakva iza zida plače?
Ako usamljeno dijete iza zida plače?
Djevojčica silovana?

Nemoćni roda nemaju
Ni vojske ni partije
Ni riječi utjehe
Šta sa nemoćnim?

Neka ih
Jebat ih

Nisu naši
A nisu ni njihovi
Vidiš da su ih nama ostavili

Nek plaču
Neka krepaju
Neka gladuju
Neka samuju

Ali ako nisu ni njihovi ni naši
Čiji su onda?
Mislím da su naši
Trebá da su naši
Mi smo nemoćni oni su nemoćni
Naši su

Nisu naši
Neka ih
Jebat ih

Nisu naši
Nisu ničiji
Ko im je kriv
E vidi kakva si —
Eto tvoji su
Ma tebe treba ostavit iza zida ko i njih!

Post scriptum:

I danas se u mojim mislima odvija rat kroz koji sam prošla od 1992. do 1995. godine. Ova pjesma jedan je način da, mimo ideologija, politika i novoformiranih „država“ progovorim o tome da nema pravednog rata, da civili, u svakom ratu, nemaju ništa osim ove pjesme, kojom se mogu pokriti ako ih neko ponižava, tuče, muči, zatvara, ranjava ili ubija. Civili – kolateralna šteta svakog rata i svih sukoba svih vojski i svih ideologija na ovim prostorima, posebno nacionalističkih.

Moja nana, koja je umrla u opkoljenom Sarajevu 1995. godine, a rođena je 1911, kroz svoj život preturala je tri rata: Prvi svjetski, Drugi svjetski, i ovaj, ko zna koji balkanski. Moja majka, rođena 1930, doživjela je, i preživjela Drugi svjetski rat, i ovaj, ko zna koji balkanski. Ja sam pregrmila ovaj, ko zna koji balkanski.

Slijedimo li ove brojke i njihovu simboliku, moja kćer, rođena 1996. godine, neće doživjeti sudbinu žena u svojoj porodici. I živjeće zdravo, sretno i dugovječno... Samo da zlo ne čuje.

Ferida Duraković, 6. jun 2022.

SILVIJINA SMRT

za Silviju Plat

O Silvija, Silvija,
s mrtvom kutijom kamenja i žlica,
sa dvoje djece, dva meteora
što prepuštena sebi tumaraju po maloj igraoni,
sa tvojim ustima u plahtama,
u krovnoj gredi, u nijemoj molitivi,
(O, Silvija, Silvija,
gdje si otišla
nakon što si mi pisala
iz Devonshirea
o gajenju krompira
i držanju pčela?)
kraj čega si stajala,
kako si zapravo legla u to?

Lopove,
kako si ušunjala se unutra,
ušunjala se dolje sama
u smrt koju sam ja žudno željela, i tako dugo,
smrt za koju smo govorile da smo je prerasle obje,
nju koju smo nosile na mršavim prsima,
nju o kojoj smo govorile tako često svaki put
kad bismo oborile tri ekstra suha martinija u Bostonu,
smrt koja je govorila o psihoanalitičarima i lijekovima,
smrt koja je govorila kao nevjeste u zavjeri,
smrt u čije zdravlje pile,
pobude i onda tiho djelo.
(U Bostonu
ubilačka
vožnja u taksijima,
da, smrt ponovo,
ta vožnja doma
sa našim dečkom.)

O Silvija, sjećam se pospanog bubnjara
koji je udarao po našim očima starom nekom pričom,
kako smo željeli da dođe
kao sadista ili njujorška vila,
da uradi svoj posao,
potreba, prozor na zidu ili dječiji krevetac,
i od tog vremena čekao je
ispod našeg srca, našeg ormara,
i sad vidim da ga čuvamo,
iz godine u godinu, stara samoubojstva,
i na vijest o tvojoj smrti znam
strašan ukus za nju, kao so.

(I ja,
ja takođe.
A sada, Silvija,
ti opet
sa smrću opet,
ta vožnja doma
s našim dečkom.)
I kažem samo
s rukama ispruženim ka tom kamenom mjestu,
šta je tvoja smrt
ako ne staro vlasništvo,
krtica što je ispala
iz jedne od tvojih pjesama?
(O prijateljice,
dok mjesec je zao,
i kralj otišao,
a kraljica izbezumljena,
barska muha pjevati treba!)
O nejaka majko,
ti takođe!
O neobična vojvotkinjo!
O plavokosi stvore!

Anne Sexton (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 3. jun 2022.

KONJOGRIZ

Raste posvuda. Ove
Člankovite stapke, sa granama
Kao zelene kose što plove,

Bujaju u jarcima, eno
Na šljunku ih uz prugu, čak
Na pijesku uljem poštropljenom.

Ne mareći nizašta, ta
Ljupkost, stopu visoka, ukras
Svskog je habitata.

Gordi u svom egzilu,
Neće hvaliti se da drugdje
Življahu u visokom stilu;

I ko da, najzad, oda priznanja,
Onome što njihova mutna glava
Mora da priziva dok sanja –

Kako mogahu nekoć dugo ozgo da blenu

U leđa dinosaurā, na koja
Kruna njina je bacala sjenu?

Richard Wilbur (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 30. maj 2022.

PALUBA U NORMANDIJI

Došao sam do mizerne ograde
uz koju si već stajala.
Metal šipke
oboje smo stezali u ruci
kao neočekivani hladan dar.

Ispod nas iz broda su izlazila auta.
Dugi teretni kamioni
dupke natovareni
tek proizvedenim automobilima.
Bez zaustavljanja u luci produžavaju dalje
u smjeru pobjedničkih lukova
skretnica na autoput.

Havarija većenjeg neba iznad nas.
Stajali smo
ne spuštajući pogled s tih kamiona koji su vozili auta,
nova, prazna auta
koja su nepokretno jurila autoputom.

Petr Hruška (preveo Adin Ljuca), 27. maj 2022.

ISTORIJA DVADESETOG VIJEKA, 1908

1908. gnjavator je pravi,
iako rekord u krvi napravi
zemljotres u južnom dijelu Kalabrije,
Italija. Ipak, umjetnosti svijet
zamijenit kuša onih sto pedeset
hiljada žrtava stvarima što rese,
poput Moneta što Dvorac Duždev oslikava
u Mlecima, ili Isadorinih proslava
il rođenjem I. Fleminga: biće mu prodate
potom knjige, milioni: da ispune krater.
U Kupu, opet Chicago do prvaka se vinu.
Na Balkanu, Bosnu i Hercegovinu
uze Austrija (to što uze, plati
nadvojvodom svojim, malo zatim).
I nalivpero je u modi kod svijetu.

U tečnost gas je pretvoren helijum
u Holandiji, što značiti mora
mali izdig ravne zemlje nad razinu mora,
što znači nad misli vertikalu.
Kralj i prestolonasljednik u Portugalu
ubijeni radi horizontale, sigurno.
Sazdan prvi Model T je u Dearbornu
da skita po našem blaženome kraju
– o osnutku General Motorsa kaskaju
vijesti iza tog. Napor uložen je golem
engleskog Edwarda i ruskog Nikole
da se upoznaju na jahti. Nijemac
ovo motri, ali reakcije nema –
il ima, al to se ne može da slika.
I Williama Tafta pozva Republika.

Paul Erlich njemački je učenjak i
čovjek godine. Otkri bakterije.
Imunologiju rodi. Teorije
njegove dužnik sapiens je svaki.

(Paul Ehrlich)

“Svijet je u suštini zajednica, i na
siflis imunog nema građanina.
I vaš je arsenal za življenje žića
ličnijeg – sve jači od moga otkrića.
Napraih Salvarsan. Oh, moj Salvarsan!
Ženu vam i sina je izliječit vlastan,
vas i vašu ljubavnicu, sigurno. Mislite
na Ehrlicha kad gurate ili izvlačite!”

Joseph Brodsky (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 23. maj 2022.

PJESMA LUTALICE

Vjetar mi u srcu, vatra mi u petama, jer s nova
Smori me cigla i kamen i tutanj kolskih točkova;
Željan sam morske obale, granice te zemljine,
Gdje na pijesku viče stari Atlantik, pun divljine.

Ostavljaajući uličnu buku, ići ću tamo gdje se,
Na zategi, prednje donje jedro dignuto trese;
K vjetrovitom, nemirnom sidrištu sa jedrenjacima
I jolama ću ići, ići, dok me ne sretne plima.

Slušaću prvo morski vjetar, mijaukanje galebova,

Kvocanje, usisavanje mora oko zarđalih trupova
Brodskih i pjesmu vitla kad ribarski čamac izvlači,
I to će, da sam tu negdje, mome srcu da znači.

O ja sam bolan od kamena i cigle, bolno je srce ovo
Za burnim zelenilom, morem nemirnim, Mobi Dikovom
Kraljevinom, i ja ću otići, otići od rike kotača,
Jer vjetar mi je u srcu, u petama mi oganj jača.

John Masefield (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 20. maj 2022.

KADA BUDETE STARA

Kad budete stara, puna sna, sijeda
Čitaćete sporo, uz drijem kraj plama,
Tu knjigu i sniti mekoću pogleda
Svog negdašnjeg oka s dubokim sjenama;

Mnogi su voljeli vedre draži vaše
I ljepotu, s pravom ljubavlju il krivom,
Al jedan skitničku dušu vam voljaše
I tuge u vašem licu promenljivom.

I nagnuv se dolje kraj glavni što gore,
Prošapćite s tugom: ljubav poput ptice
Odletje da hoda od gore do gore
I među zvjezdano mnoštvo skrije lice.

William Butler Yeats (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 16. maj 2022.

ZAPIS O NADI

A ovo pisa
Sužanj koji se ne raduje

Nek bude potonji sužanj
Što izgubio nadu je

Mak Dizdar, 13. maj 2022.

KO JE KO

Jeftina biografija daće ti sve činjenice:
Kako ga je otac tukao, kako je pobjegao,

Sa čim se u mladosti borio, koja ga djela
Učiniše najvećom figurom njegova doba:
Kako je ratovao, ribario, lovio, radio po cijelu noć,
lako s vrtoglavicom, kako se penjao na nove planine,
imenovao jedno more –
Neki od posljednjih istraživača čak pišu da je
Zbog ljubavi gorko plakati znao, kao vi ili ja.

Al bez obzira na sve časti, on uzdisaše za onim
Koji je, kažu zapanjeni kritičari, ostao doma,
Radio vješto male poslove po kući
I ništa drugo: znao je zviždati, sjediti mirno
Ili čeprkati po vrtu, odgovarati na neka od
Njegovih dugih, divnih pisama, ne sačuvavši ni jedno.

Wystan Hugh Auden (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 9. maj 2022.

NJENA BESMRTNOST

U podne livadom hodočastih,
Milju po milju, do mjesta
Gdje mi se živa osmjehnula,
Zadnji put, Draga što nesta.

I tugujući na zagrijanu
Ledinu legoh: kao
Da sam tijelom baš tle kojim
Išla je pritiskao.

Ležim zamišljen: u zanosu
Dođe, stade kraj mene –
Ista, čak do čudesne zrake
Kojom joj sjahu zjene.

“Privuče me, i dođoh, vjerni
Moj“, reče glas u kojem
Čuh dirljiv ton kakav imaše
U djevojaštvu svojem.

“Mrtva sam sedam ljeta: malo
Njih sjeća me se; grli
Drugu sad ženu moj muž; porod
Moj ko majci joj hrli.

Braća, sestre i prijatelji
Ne mare duh moj sresti:
Ko me najviše cijeni, ne znah
Dok bjeh na zemnoj cesti”.

Rekoh: "Pust mi je život ovdje,
Smiješak tvoj trebam: tane,
Il nož će noćas da me spoji
S tobom prije no svane.

Da me odvrati, drhtaj nježna
Usta otvori njena:
O, prijatelju, ne to!" , vikinu,
"Shvati, ja sam tek Sjena!

Sjena besmrtna tek u onim
Što o njoj misle: i ja
Živjeću dok si živ – umreš li,
I mene tim ubijaš.

U tebi mi je moć jedina
Za moj nastavak sretan;
Na tvoju vjernost ja računam
Mnogo budućih ljeta."

Zapanjen njenim stanjem što ga
Nenadno tu izusti –
Bacih gađenje spram života,
Žudim nemir mu pusti.

"Moja jedina, da mrem neću! –
Da produžim ti dane,
Čuvaću sebe od najmanje,
Na svome putu, rane."

Uz osmijeh ode. Kad rodni mjesec
Penje se, često bane,
Il kad su smjene godišnjih doba,
Ili na rođendane;

No raste bol. Kad skončam ja što
Mnom živi – to će da zbriše
Moju Dragu, svojstva joj, riječi,
I njih – nikada više!

Thomas Hardy (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 6. maj 2022.

ROJ

Neko puca na nešto u našem gradu –
Prigušeno bum, bum u nedjeljnoj ulici,
Ljubomora može pustiti krv,

Može stvoriti crne ruže.
Na koga pucaju?
To su noževi na tebe potegnuti
Na Vaterlou, Vaterlou, Napoleone,
Elbina grba na tvojim kratkim leđima,
I snijeg što postavlja svoj blistavi pribor za jelo,
Gomilu za gomilom, govoreći: Šš!
Šš! To je šahovski narod s kojim se igraš,
Nepokretne figure od slonovače.
Blato se migolji puno grkljana,
Tog gaznog kamenja za francuske čizme.
Zlatne i ružičaste kupole Rusije tope se i
rasplavljaju
U peći pohlepe. Oblaci, oblaci!
Tako se roj pčela sklupčava i diže
Sedamdeset stopa gore, u drvo crnog bora.
Mora se pucnjem oboriti. Bum! Bum!
Tako su glupe, misle da meci su grom.
Misle da one su glas Božji
Koji toleriše kljun, kandžu, keženje psa
Žuto zgrbljenog, psa učoporenog,
Koji se kezi nad svojom koskom od slonovače
Kao čopor, čopor, kao svi.
Pčele su stigle tako daleko. Sedamdeset
stopa visoko!
Rusija, Poljska i Njemačka!
Blagi brežuljci, ista stara skerletna
Polja smanjena u novčić
U rijeku upredeni, rijeku pređenu.
Pčele se prepiru, u svojoj crnoj lopti,
Taj leteći jež, sav bodljivak.
Čovjek sa sivim rukama stoji ispod saća meda
njinih snova, košnička stanica
Gdje vozovi, vjerni svojim čeličnim lukovima,
Odlaze i dolaze, i nema kraja predjelu.
Bum! Bum! Padaju
Rastrgane, na žbun bršljana.
Toliko o kočijašima, jahačima ispred kola, Velikoj armiji!
Crveni dronjak, Napoleone!
Posljednji amblem pobjede.
Roj je oboren u trorogi slamnati šešir.
Elba, Elba, plik na morskoj površini!
Bijele biste maršala, admirala, generala
Uvlače se poput crva u niše.
Kako je to poučno!
Tupa, uvezana tijela
Idu daskom što tapecirana je tkaninom
Majke Francuske
U novi mauzolej,
Palatu od slonovače, račve borove.

Čovjek sa sivim rukama smije se –
Osmijeh poslovnog čovjeka, jako praktičan.
To uopšte nisu ruke
Nego azbestne posude.
Bum! Bum! „One bi mene ubile.“
Žaoke velike kao pribadače!
Izgleda da pčele imaju predodžbu o časti,
Crni, neukrotivi um.
Napoleon je zadovoljan, on je zadovoljan svime.
O, Evropo! O, tonu meda!

Sylvia Plath (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 2. maj 2022.

398

Marila nisam – Zidovi –
Bijahu Svemir – Hrid neka –
Slušah njegov srebrni Zov –
Onkraj Bloka – Izdaleka –

Kopati dok Prokop moj do njegovog
Naglo ne probije – tada
Gledati mu u Oči – mome
Licu bila bi Nagrada –

Ali to Vlas kose je tek jedna –
Jedna nit – zakon – izatkana
U Dijamantu – Paučina –
I Slama – Grudobrana –

Prepreka jedna – poput Vela
Na licu Žene što je –
No svaka mreža – Citadela –
A u Naboru – Aždaje –

Emily Dickinson (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 29. april 2022.

U RIBARNICAMA

Iako je večer hladna,
dolje kraj jedne od ribarnica
neki starac sjedi pletući,
njegova mreža, u suton gotovo nevidljiva,
tamnopurpurnosmeđa je,
a njegov čunak trošan i uglačan.
Zrak miriše tako jako na bakalar

da nos curi i oči suze.
Pet ribarnica imaju krovove strme, šiljate,
uzani mostići s rebrima uzdižu se
do ostava u zabatima
da se kolica mogu gurati gore-dolje.
Sve je srebro; teška površina mora,
što polako narasta kao da se misli izliti,
neprozirna je, ali srebro tezgji,
posuda za jastoge, i jarbola
raštrkanih među pustim, nazubljenim stijenama
ima neku prividnu prozirnost
kao male stare zgrade sa smaragdnom mahovinom
što raste na njihovim zidovima okrenutim obali.
Velika burad za ribu obložena su
naslagama prelijepih krljušti haringe
i kolica su slično oblijepljena
kremastom korom oklopa duginih boja,
s malim muhamama dugine boje što gmižu po njima.
Gore na maloj padini iza kuća
leži, u rijetkom škropcu trave,
jedno starinsko drveno vitlo,
naprslo, sa dvije duge izbljedjele ručke
i nekim melanholičnim mrljama, kao sasušena krv,
na mjestima gdje je željezni dio zarđao.
Starac prihvata ponuđenu Lucky Strike cigaru.
Bio je prijatelj moga djeda.
Pričamo o opadanju stanovništva
i o bakalaru i haringama
dok on čeka da brod sa haringama dođe.
Šljokice krljušti na jakni mu i na palcu.
Strugao je krljušti, najveću ljepotu,
sa bezbrojnih riba tim crnim starim nožem
čija je oštrica gotovo pohabana.

Dolje na rubu vode, na mjestu
gde izvlače čamce, uz dugačku rampu
što se spušta do vode, tanka srebrna
debla drveća položena su horizontalno
preko sivog kamenja, sve niže i niže
u razmacima od četiri ili pet stopa.

Hladno tamno duboko i apsolutno čisto,
elemenat što nije podnošljiv ni jednom smrtniku,
ribi i fokama... Jednu foku posebno
viđam ovdje iz večeri u večer.
Izazivam njenu radoznalost. Zanima je muzika;
kao ja, vjeruje u totalno uranjanje,
i tako običavah pjevati joj baptističke himne.
Pjevala bih joj i „Moćna tvrđava je naš Bog“.
Uspravila bi se u vodi i gledala me

nepomična, lako mičući glavom.
Onda bi nestala pa naglo izronila gotovo
na istome mjestu, s nečim kao slijeganje ramena,
kao protiv svog uvjerenja.
Hladno, tamno, duboko i apsolutno čisto,
čista siva ledena voda... Ozad, iza nas,
dostojanstvene visoke jele počinju.
Plavičasti, združeni sa svojim sjenkama,
milion božićnih drvca stoji
čekajući Božić. Voda izgleda zaustavljena
ponad okruglog sivog i sivoplavog kamenja.
Gledala sam iznova, to isto more, to isto
neznatno, nemarno njihanje iznad kamenja,
ledeno slobodno iznad kamenja,
iznad kamenja pa iznad svijeta.
Ako umočiš ruku
zglob će te zaboljeti odmah,
kosti će početi da te bole i šaka će se opeći
kao da se voda preobrazila u vatru
što se hrani kamenjem i prži tamno-sivim plamenom.
Ako je okusiš, prvo će biti gorka,
onda slana, a potom će ti sigurno opeći jezik.
Baš onako kako zamišljamo da je znanje:
tamno, slano, čisto, pokretno, krajnje slobodno,
izvučeno iz hladnih tvrdih usta
svijeta, izvučeno iz grudi stijenja
zauvijek, poteklo i izvučeno, a pošto
naše je znanje istorijsko – poteklo i proteklo.

Elizabeth Bishop (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 25. april 2022.

PETAK UVEČE U HOTELU ROYAL STATION

Svjetlo se mračno stere nadole od jata
Visokih svjetiljki preko stolica praznih
Koje sučelice stoje, i boja su raznih.
Restoran objavljuje kroz otvorena vrata
Veću usamljenost noževa i staklarije
I tišine prostrte kao sag. Prolaze sati.
Neprodate večernje novine portir štije.
I u Leeds svaki od trgovaca se vrati,
Pune piksele u sali za konferencije ostavljajući.

Svjetla su upaljena u hodnicima bez cipela.
Kako osamljen ko tvrđava je tad
Papir sa zaglavljem, pravljen da pišu se kući
(Ako kuća postoji) pisma iz izgnanstva: *Sad
Spušta se noć. Vali se sklapaju iza selā.*

Philip Larkin (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 22. april 2022.

OPERACIJA

Još prije subote sam rekao biće ti bolje u nedjelju
Insistiranje na tome bilo je dio pomirenja

Oči su ti natekle, sivo
Svjetlo visilo je nad tobom, bila si užasna

Moja upletenost je samo jedna stara
Veza iz navike

Okrutno, okrutno je opisivati
Što nema razloga opisivati.

Robert Creeley (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 18. april 2022.

JA I DUD

Htio sam vidjeti svoje ja, zato sam dud gledao.
Bez muke je prihvatao svoje granice.
Ipak je definirao i redefinirao mali opseg
Pa tako svaki oblik bješe moguć, svako kretanje.
Ostajao je na mjestu, ali je bio dio sveg vazduha,
Htjedoh da naučim biti tu i ne biti tu
Kao neprekidno mijenjanje, sitno micanje
Duda, divlje trešnje i pogotovo vrbe.
Kao vrba, kušao sam plakati bez suza.
Kao divlja trešnja, kusao sam biti jedar i plodan.
Kao dud, kušao sam se stalno micati.
Nisam mogao istinski plakati, ni ostati ili otići,
Stalno sam gubio dijelove sebe kao mekani javor,
Razboljeh se kao brijest. To bješe kraj
Gledanja u prirodu da se otkrije prirodno ja.
Nek priroda misli da nije dovoljno muževna.
Nek se priroda čudi otajstvu smijeha.
Nek priroda pretpostavlja čovjekovu ravnodušnost prema njoj.
Nek priroda napokon kaže šta je ljubav!

Mervin Bell (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 15. april 2022.

POLUDOVRŠENO NEBO

Malodušnost prekida svoj hod.
Strah prekida svoju trku.
Lešinar prekida svoj let.

Zanosna svjetlost izvire,
čak i sablasti dohvate po gutljaj.

I naša platna izbijaju na svjetlo dana,
crvene zvijeri naših ateljea ledenog doba.

Sve se oko sebe počinje osvrutati.
Na stotine nas izlazi na sunce.

U svakom su čovjeku napola otvorena
vrata što u zajedničku sobu vode.

Beskrajno tlo pod nama.

Voda se ljeska među stablima.

Jezero je prozor zemljin.

Tomas Tranströmer (preveo Milorad Pejić), 11. april 2022.

ISTINA KOJU ZNAJU MRTVI

*Mojoj majci, rođenoj u martu 1902, umrloj u martu 1959,
i mom ocu, rođenom u februaru 1900, umrlom u junu 1959.*

Otišli, kažem i izlazim iz crkve,
odbih krutoj se povorci ka grobu priključiti,
puštajući da kola mrtvačka voze mrtve
same. Jun je. Ja umorih se hrabra biti.

Vozimo se do Rta. Ja se oporavljam
tu gdje sunce s neba kroz oluk ko kaplja minu
gdje se more njiše ko kapija željezna,
i mi se dotičemo. U drugoj zemlji ljudi ginu.

Dragane moj, vjetar ko kamenje dolazi nama
iz bijele srži vode i kad se taknemo, slije
sve nam se u dodir. Nema čovjeka sama.
Čovjek će zbog toga, il zbog toliko, da ubije.

I šta s mrtvima? Bez cipela oni u kamenim
svojim brodicama leže. Više liče na kamen

no što bi na more, kad bi stalo. Blagoslovljenim odbijaju biti, grlom, okom i šakom.

Anne Sexton (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 8. april 2022.

NA DRUMU ZA TEWKESBURY

Lijepo je biti tamo na drumu i ići, a kamo, nije znano:
Kroz livadu i selo, a ne znaš kuda i zašto hodaš;
U oštrom svježem naletu zraka, kroz prašinu, njen siv svijetli nanos,
Pod bijelim oblacima što plove i širokim plavim uzletom svoda.

I stati uz brbljiv potok, na rubu, gdje paprat je zelena i visoka,
Gdje ima zvončića, kleka, purpurnih i bijelih naprstaka;
Gdje ka potoku defiluju nježni jeleni nemirna oka
Da piju pod blagim, krupnim zvijezdama s dolaskom mraka.

O, osjećati štropot kiše, i miris zemlje prosti –
Napjev je uz koji krv igra i radost koju riječ ne kaza nikad,
A sretne zelene ljupke livade ustalasan su od dragosti
Zbog bučnih jagnjadi u igri i ptica, milog i divljeg krika.

John Masefield (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 4. april 2022.

LEDA I LABUD

Nenadan nalet: silnim krilima još je bio
Nad djevojkom što posrće, bedra milovao je
Crnim opnama kandži, zatiljak kljunom zgrabio,
Grudi joj bespomoćne pritisnuo uz svoje.

Zar slabim i plašljivim prstima da odrine
Pernatu divotu sa malaksalih bedara?
Zar da ne osjeti tijelo, pod navalom bjeline,
To čudno srce koje u ležištu damara?

Drhtaj slabina je porodio u trenu
Zid provaljen i krov i kulu zapaljenu
I Agamemnona mrtvog. Tako zgrabljena,

Okrutnom krvlju zraka tako ošamućena,
Je li mogla spojiti znanje mu i moć prije
No što kljun ravnodušni klonulu ispusti je?

William Butler Yeats (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 1. april 2022.

TÖRNFALLET

U Švedskoj polje se krije
gdje ležim ja ubijen,
oka oblačjem zamrljana,
bijelim iznutra i s vana.

I po tom polju skiće
udova moja: spliće
od djeteline vijenac
za ljubavnika njena.

Ja oženih se njome
u granitu župskome.
Snijeg je njenu posudio
bjelinu. Bor kum je bio.

I pliva kroz ovalno
jezero čije se opalno
zrcalo, kog rami paprat,
osjetiv sreću, satra.

Noću uporno sviće
sunce kose joj riđe:
sjaj mu se s mog uzglavlja
na kocu i stubu javlja.

U dalji moja duša
sad njezin napjev sluša.
"Plavu lastu" joj čujem,
pratiti ne mogu je.

Od večernjih je sjena
livada ukrašena:
to šir joj i boju daje.
I hladnija postaje.

I dok ležeći mrijem
moje na zvijezdi je
oko. Venera to je.
Nikog između nas dvoje.

Joseph Brodsky (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 28. mart 2022.

NA MJESEČINI

“Radniče usamljeni, što stojiš u snu tamo,
Što zuriš i zuriš u grob njen samo,
Ko da drugih grobova tu nemamo?”

Krupnim ispitim okom kad tako salijećeš
Njenu dušu u sjaju te lune hladne ko leš,
Možda uskoro njenu utvaru prizoveš!”

“Pa šta, budalo! To bih vidio radije
Negoli bilo koga što ovdje živ se vije,
Ali takve radosti, avaj, za mene nije!”

“Ah, ona ta je koju volio si, svakako,
U dobru i u zlu, i po vremenu svakom,
A kad umrije, sunce zamijeni se mrakom?”

“Ne: to je bila žena koju ne voljeh,
O svim drugim sam imao mišljenje bolje,
Da je cijeni živu nisam imao volje.”

Thomas Hardy (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 25. mart 2022.

1008

Kako ćute u Tornjevima
Zvona sve dok puna Nebesa
Ne poskoče srebrnom Nogom
U Melodiji punoj bijesa

Emily Dickinson, (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 21. mart 2022.

SRANJE

Ma što pitali starog Majstora, odgovorio bi jednom riječju.
Njegovo učenje je bilo već tako sređeno i sve njegove misli tako usaglašene, da je
bio u stanju da sve izrazi jednom jedinom riječju.

Ivan Wernisch (preveo Adin Ljuca), 18. mart 2022.

KRAJ JEZERA

Kroz ravan i pastelani snijeg dvije

Osobe idu... 'Je li ti ostalo u sjećanju kad
Zadnji put lutasmo ovim žalom?...' 'Nije!
Jer je beščutan decembar sad'.
'Mrtvo, lišće je s drveća visilo ko uši oslove
Onda kad tu svratismo i radost tratismo velju,
Sad Mida, tvoj suprug slušaće šapate ove –
Ove suze – mrtvačka nosila veselju'.
I, dok idu, izgledaju visoki kao pagode
A sva užad što vise s oblaka zvoniti stanu
Tvrdim hladnim zvonima pupova na drveću – kode
Ekstazā, tu mrtvačku pokrivku za ljubav tkanu.

Dame Edith Sitwell (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 14. mart 2022.

RT CARMEL

Neobično strpljenje stvari!
Ovo lijepo mjesto nagrđeno mnoštvom privatnih kuća –
Kako lijepo bješe kad ga prvi put ugledasmo,
Nedirnuta polja makova i vučjeg boba okružena čistim liticama;
Ničeg tu ne bi osim dva ili tri konja što pasu,
Ili nekoliko krava muzara koje taru bokove o glave hridi što štrče –
Sad je kvaritelj došao: da li rt mari?
Nimalo. On ima sve vrijeme. Zna da su ljudi plima
Koja raste i koja će s vremenom opasti,
I svi njihovi radovi će da nestanu. Dotle, slika prvotne ljepote
Živi u samim vlaknima granita,
Bezbjedna kao beskrajni okean koji se penje na naše litice. – Što se nas tiče:
Naš duh ne smije više biti naše središte;
Moramo malo onečovječiti naše poglede i postati samopouzđani
Kao što su stijena i okean od kojih smo sačinjeni.

Robinson Jeffers (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 11. mart 2022.

PUTNIK

Sudbina je mračna i dublja od ikojeg morskog anbisa
Kad čovjeka zadesi
U proljeće, dok se javlja cvijeće što žudi dan,
Lavina klizi, bijeli snijeg s lica stijene,
Tako da će on ostaviti kuću,
Ne može ga zadržati kao oblak meka ruka kojom ga zaustavlja žena;
Tek, uvijek čovjek odlazi
Pored čuvara, kroz šumsko drveće
Stranac k strancima preko nepresušnog mora
Kućama za ribe, vode što dave,

Usamljen na grebenu kao ptica crnoglavka
Kraj kamenitih potoka,
Ptica što posjećuje stijenje, nemirna ptica.
On obara glavu, umoran uveče,
I sanja dom,
Mahanje s prozora, gozbu dobrodošlice,
Ljubljenje žene samo pod plahtom;
Ali budeći se vidi
Jato ptica, bezimernih za njega, i kroz ulazna vrata glasove
Novih ljudi što vode drugu ljubav.

Sačuvaj ga od neprijateljskog zarobljavanja,
Od naglog tigrovog skoka na uglu;
Zaštiti njegovu kuću,
Njegovu brižnu kuću koja odbrojava dane
Od groma zaštititi,
Od postepenog propadanja koje se širi kao mrlja;
Mijenjajući broj iz nejasnoga u izvjesni,
Donesi radost, donenesi dan njegovog povratka
Sretnom zbog dana koji se bliži, zbog zore koja se nadnosi.

Wystan Hugh Auden (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 7. mart 2022.

BOLJE USKRSNUĆE

Pameti, riječi, ni suza nemam;
U meni srce je – poput kama:
Utrnu za nadu i strah posvema,
Gle desno, lijevo – ostah sama;
Mutne od tuge dižem ih, ali
Vječita brda ne vide zjene,
Moj život je kao list pali;
O, Isuse, oživi mene!

Sylvia Plath (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 4. mart 2022.

TRAŽIOCI

Drugova ni žene nemamo, ni bogatstva ni loge sretne,
Već nadu: na drugom kraju ceste Božji grad ćeš da sretnoš.

Ne ima za nas zadovoljstva, duševenog mira ni počinka,
Jer mi idemo tražiti grad koji nećemo naći nikad.

Za nas – za takve kao mi – utjehe na zemlji nije,
Jer tražimo, a nećemo vidjet, taj grad koji se krije.

Samo put i zoru, sunce, vjetar, i kišu, i straža ova
Kraj vatre pod zvijezdama, i san, i cesta s nova.

Tražimo Božji Grad, mjesto ljepota gdje boravi,
A nalazimo bučan trg i zvono pogreb što javi.

Nikada zlatni grad gdje srećeš blistave ljude,
Već bolan grad gdje žalobnici po ulicama blude.

Idemo prašnom cestom dok dan prestane biti svijetal
I zalazak nam pokaže tornje daleko na rubu svijeta.

Putujemo od zore do mraka, sve dok dan nestane,
Tražeći Sveti Grad rubu nebeskom s one strane.

Drugova ni žene nemamo, ni bogatstva ni loge sretne,
Već nadu: na drugom kraju ceste Božji Grad ćeš da sretnoš.

John Masefield (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 28. februar 2022.

TIGAR

Tigre! Tigre! plame što sjaje
Sred šuma noći, ruka čija je
Besmrtna, ili oko čije
Tvorac strašne ti simetrije?

Sred kojeg bezdana dalekog,
Il neba, gori plam oka tvog?
Koja krila ga dić smjela bi?
Koja ruka smje plam da zgrabi ?

Koje rame, vještina moga
Da splete žile srca tvoga ?
Kad srce poče da ti bije,
Strašne ruke i noge čije?

Čiji li čekić? Lanac koji?
Čija li peć tvoj mozak skroji?
Koji nakovanj? Koji jezan
Stisak tvoj smrtni užas sveza?

Kad zvijezde baciše sama
Koplja, zališe svod suzama,
Osmjehnu li se nad svojim djelom?
Stvori te ko i janje bijelo?

Tigre! Tigre! plame što sjaje
Sred šuma noći, ruka čija je
Besmrtna, ili oko čije
Tvorac strašne ti simetrije?

William Blake (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 25. februar 2022.

KRAJ

Ne borih se ni s kim, tog niko vrijedan nije,
Voljeh Prirodu, Umjetnost nakon Prirode;
Na vatri života umjeh da obje ruke grijem;
Ona trne, i ja sam pripravan da odem.

Walter Savage Landor (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 21. februar 2022.

BAROKNA SONATA

Dva veterana bosanskog rata i nekoliko turista
sreli su se s Georgom Friedrichom Händlom
jedno večer u 22 h u crkvi svetog Mikulaša
na Starogradskom trgu.

Kako bubne opne naviknute na osluškivanje tišine
između praska ispaljenja i zvuka eksplozije
naviće na takve prelaze:
Adagio – Allegro – Adagio – Bourre – Menuette.

Za razliku od turista, njihov sluh je prefinjeniji,
po zvuku, bez greške, prepoznaju vrstu oružja,
mjesto ispaljenja, način da te zvučne talase propuste pored sebe.

Od baroka do danas zvučnu skalu nepojmljivo je obogaćena.
Violinski ključ je zamijenjen znakom opće opasnosti.
Zvukom jednoličnim, ali uzbuđujućim, započinje koncert.
Djeca i žene napuštaju stanove, silaze u podrum.
Koncert je iscrpljujući, kako za glazbenike
tako za publiku. Traje šest mjeseci, godinu-dvije,
nekome i duže – do kraja života.

I dok slušam tako, s Dženanom, ciklus baroknih sonata,
u mislima pokušavam dosegnuti tačku u kojoj se dodiruju
dvije paralelne prave.
Uzalud.
Ima stvari koje ne moramo razumjeti.

Npr.:

kako povezati prošlost i sadašnjost koje se sastaju
u ovih šezdesetak kila mesa i kostiju,
Izmiješanih u četiri-pet litara krvi.

Ne obraćamo se Bogu, mada je mjesto pogodno za to.
Prepušteni muzici ugodno plovimo iz F-dura u H-mol.

Zanesen slušam: čembalo, obou, flautu i čelo.
Atmosfera raste: affettuoso, affettuoso,
vivace, vivace – i vazduh se zgušnjava kao od detonacije.
Znoje mi se noge. Obuzima me drhtavica, studen.
Hladno svugdje: i na Južnom kao i na Sjevernom polu.
Mada sam kao dijete zamišljao toplim taj Južni pol.

Adin Ljuca, 18. februar 2022.

TO BJEŠE

mrk starac vješt sadnji: čujno mi je
Još – struže motika kam, dahtanje,
Guši se, sopće: madrigal znani,
Biju kolica za zalivanje
Jabučna stabla pod prskanim
Lišćem, no, skoro nijem,

Zvukom je punio četvrt dana
Cijelo moje djetinjstvo. Mada
Slušah mu sav trud, jednu riječ
Jedinu mu ne pamtim sada
Dok pošo u jesen mrtvu nije
Put podzemlja pospana.

Voćnjak zasadi uz pomnju punu
Pred smrt, primi se sve i, majem
Prenuto, zemnu hvalu obznani,
Lišćem, glini što život daje,
I, nađen, ruku tih zakopanih
Glas u zrak vrapčji sunu.

Richard Wilbur (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 14. februar 2022.

ŽICE

Najšire livade imaju električne ograde,
Stara stoka zna gdje ne može zaći, mada

Mladi junci svagda nanjuše vode čišće
Ne tu, već svugdje. Sa onu stranu žica –

One nasumično odvide ih put žica:
Te nikog ne štedeći, žestoko deru mišiće.
Mladi junci stara su stoka od dana kada
Struja njihovim najširim čulima među dade.

Philip Larkin (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 11. februar 2022.

CRNA MAGIJA

Žena koja piše osjeća previše,
ti zanosi i slutnje!
Kao da mjesečnih perioda i djece i ostrva
nikada nije dosta; kao da žalobnika
i ogovaranja
i povrća nikada nije dosta.
Ona misli da može upozoriti zvijezde.
Pisac je u suštini špijun.
Ljubavi draga, ja sam ta djevojka.

Muškarac koji piše zna previše,
kakve člani i fetiši!
Kao da erekcija i koitusa i proizvoda
nikad nije dosta; kao da strojeva i galija
i ratova nikada nije dosta.
Od polovnog namještaja on pravi stablo.
Pisac je u suštini lopov.
Ljubavi draga, ti si taj čovjek.

Nikad ne voleći sebe,
Mrzeći čak naše cipele i naše šešire,
Volimo jedno drugo, silno, silno.
Naše ruke su svjetloplave i nježne.
Naše oči su pune užasnih ispovijesti.
Ali kad smo u braku,
djeca odlaze sa gađenjem.
Toliko mnogo hrane a niko ne preosta
da pojede sve to čudno obilje.

Anne Sexton (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 7. februar 2022.

MOLITVA ZA MOJU KĆERKU

Opet urliče oluj, a napola skriveno

Pod kapuljačom zipke i prekrivačem, eno
Spava moje dijete. I nema zapreka,
Sem Gregori šume i jednog golog brijega,
Koje bi vjetar, što stožje i krovlje ravna,
Othranjen nad Atlantikom, mogle zaustavit.
Evo kako, u šetnji, molim se sat čitavi,
Jer mi je um obuzela golema tuga tavana.

U šetnji sat čitav se molih za to dijete
Slušajući vrištavi morski vjetar što mete
Ispod lukova mosta i ponad kule, ali
I u briješću nad potokom nabujalim,
Zamišljajući, prepun strastvenih sanja,
Da vremena buduća već dođoše
Plešući uz pomahnitale doboše,
Iz ubilačke čednosti okeana.

Neka ljepotu ima, al ipak ne toliku
Da bi zapela za oko prolazniku,
Ili njoj pred zrcalom, jerbo je znano:
Onim što sazdani su lijepi pretjerano
Ljepota cilj je koji dovoljan je posvema,
Prirodnu dobrotu gube i, može biti,
Srce koje prisnost će da razgoliti
I bira pravō, ljepotu što prijatelje nema.

Izabranici Heleni život bje štur i dosadan,
A potom joj i luda nanese mnogo jada,
Dok velika Kraljica, koja niče iz pjene,
Bez oca, mogla je birati kog ushtjedne,
Kovača krivonogog ipak uze za muža.
Prelijepe žene, to je sasvim izvjesno,
Ludu salatu jedu sa svojim mesom,
Čime je sve uništeno što Rog obilja pruža.

Nek bude najviše znana sa uljudnosti svoje,
Srca nam ne daju kao dar, njih osvoje
Oni koji lijepi potpuno baš i nisu.
A ipak mnogim što ludu igrali su
Zbog ljepote, dražest obična razum vrati.
I mnogi jadnik što je lutao, volio je,
Mislio da je voljen, ne može oko svoje
Od ljubaznosti trijezne da odvрати.

Neka bude poput rascvala i skrivena
Drveta i nek sliči svaka misao njena
Na konopljarku čije je da razdaje
Svoje zvukove što veledušjem sjaje,
Krećući samo s veseljem u potragu,
Nek čak i njezine raspre budu vesele

O neka živi ko neki lovor zelen
Užiljen u jednom istom zemljištu dragu.

Moj um, zbog umova koje sam volio,
Zbog vrste ljepote kojoj sam sklon bio,
Slabo napreduje, odnedavno se suši,
A ipak znam da je mržnja koja guši
Možda gori nego svi drugi zli puti.
Ne mogu, ako mržnja duhom ne vlada,
Ni napad niti udarci vjetra nikada
Konopljarku od lista otgrnuti.

Duhovna mržnja je najgora stvar tog svijeta,
I zato neka misli mišljenja da su prokleta.
Zar nisam vidio kako najljepša žena,
Koja iz usta roga obilja bješe rođena,
A sve zbog uma tvrdokornog svoga,
Zamjenjuje i taj rog i dobro svako
Koje smirene prirode shvataju lako,
Za stari mijeh pun vjetra srditoga.

Kad shvati to, kad mržnju u sebi sruši,
Nevinost korjenita obnavlja se u duši
Koja napokon shvata da ushićuje sebe,
Da sebe umiruje, i da od sebe zebe,
Da slatka volja njena volja je koju šalje
Nebo, da može i kad mršti se svako lice
I svaki vjetroviti predio kad urliče,
I svaki mijeh puca, srećna biti i dalje.

Da je njen ženik uvede u dom jednom
Gdje sve je po običaju i svečano obredno;
Jer naduvenost i mržnja jesu stvari
Koju rasprodaju na cestama torbari.
Kako, ako ne po obredu i običaju,
Čednost i ljepota se roditi mogu ?
Obred je ime dato obilja rogu,
A običaj – ime lovora u punom sjaju.

William Butler Yeats (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 4. februar 2022.

RECUERDO

Bili smo skroz umorni i bili skroz veseli –
Svunoć smo naprijed-nazad vozali se na skeli.
Svijetla i gola bješe, vonjala je po štali –
Gledali smo u vatru, na stol se naslanjali,

I ispod mjeseca smo ležali na vrhu huma;
Puhali u pištaljke, i dođe zora umah,

Bili smo skroz umorni i bili skroz veseli,
Svunoć smo naprijed-nazad vozali se na skeli.
Ti si jeo jabuku, a ja sam krušku jela,
Kupili smo ih negdje: bješe ih duzina cijela.
I nebo posta blijedo, i hladan vjetar stiže,
Ko vjedro, zlata puno, kapavo, sunce se diže.

Bili smo skroz umorni i bili skroz veseli –
Svunoć smo naprijed-nazad vozali se na skeli.
Rekosmo "Dobrojutro, majko" glavi pod šalom,
Kupljen jutarnji tisak ni jedno nije čitalo;
Zbog voća zaplaka i sa "Bog vam dao" zahvali,
I dadosmo joj sav svoj novac osim za kartu podzemne.

Edna St. Vincent Millay (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 31. januar 2022.

SMRT MITRALJESCA U BOMBARDERSKOJ KUPOLI

Iz sna svoje majke upadoh u Državu,
U utrobi joj se zgurih, smrznutog vlažnog krzna.
Šest milja od zemlje, odriješenog od sanje njene
O životu, probudi me crn flak i lovci iz snomorice,
Kad umrijeh, iz kupole šmrkom ispraše mene.

Randahl Jarrell (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 28. januar 2022.

GROB

Čovječe što gledaš more,
prihvatajući pogled onih što na njega imaju pravo
koliko i ti ga imaš,
u ljudskoj prirodi je stajati usred nečeg,
ali ne možeš stajati usred ovog;
more ti ne može dati ništa osim dobro iskopan grob.
Jele stoje u povorci, svakoj smaragdna kandža ćurke na vrhu,
uzdržane kao njihovi obrisi, ne kažu ništa;
obuzdavanje ipak nije najočitije svojstvo mora;
more je sakupljač, brzo da uzvratu grabežljiv pogled.
Osim tebe, imali su takav pogled i drugi –
čiji izraz više nije protest; ribe ih više ne istražuju
jer njine kosti nisu potrajale:
ljudi spuštaju mreže, nesvjesni činjenice da

obesvećuju grob, i brzo veslaju dalje – lopatice vesala
pokreću se zajedno poput nogu vodenih paukova kao
da ne postoji smrt,
bore napreduju u falangi – lijepe ispod mreža pjene,
i nestaju bez daha, dok more šušti sad unutra sad izvan morske trave;
ptice zrakom plivaju punom brzinom, odašiljući zvižduke kao ranije –
oklop kornjače je bičevan u podnožju litica,
dok se kreće ispod njih,
a okean, pod pulsiranjem svjetionika i bukom zvona na bovama,
napreduje kao obično, i izgleda kao da to nije onaj okean u kojem
pale stvari obavezne su da potonu –
a ako se okreću i vrte, to je bez htijenja i svijesti.

Marianne Moore (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 24. januar 2022.

CLIFF KLINGENHAGEN

S Klingenhagenom jednom na objedu
Bjeh; nakon supe i mesa i sviju
Ostalih stvari što se tamo iju,
Cliff dvije čaše uze: vinom jednu
Drugu pelenom nasu. Uzeo je –
Da izaberem ne reče mi znakom –
Gorčinu za se, iskapi je lako,
I reče da je drugo piće moje.

A kad ga pitah kog to vruga znači,
On me pogleda, zatim se nasmija,
I reče da je takav njegov način.
Mada znam momka, dugo vrijeme svoje
Traćih na misli kad ću biti i ja
Srećan kao Kliff Klingenhagen što je.

Edwin Arlington Robinson (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 21. januar 2022.

PLAVA BLUNA

Plava bluna živi
na golim hridinama
Galapagosa
i ne boji se ničeg.
To je prost život,
one žive od riba,
a grabljivaca je malo.
Takođe, mušjaci ne prave

budale od samih sebe
jureći za mladim
damama. Radije,
sakupljaju plave
predmete svijeta
i prave od njih
gnijezdo – slučajni
omot Goloaza,
ogrlica staklenaca,
komadić sukna od
mornarske uniforme. To
nandomješta im potrebu
za blistavim perjem;
u stvari, za prošlih
pedeset miliona godina
mužjak je postao
tamnije boje
a i ne pjeva dobro.
Medjutim, ženka
malo traži od njega –
plavo je zadovoljava
potpuno, jer ima
magično djelovanje na nju.
Kada se vrati
nakon dana provedenog
u čavrljanju i kupovini,
vidi da joj je našao nov
komadić plavog staniola:
za to ga nagrađuje
svojim tamnim tijelom,
zvijezde sporo se vrte
u plavom staniolu kraj njih
kao oči blagog spasitelja.

James Tate (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 17. januar 2022.

ROMANSKI LUKOVI

Unutra, u ogromnoj romanskoj crkvi,
tiskali su se u polumraku turisti.
Svodovi su zjapili jedan za drugim u nedogled.
Nekoliko kandila je titralo.
Jedan anđeo bez lica zagrlji me
šapućući kroz cijelo moje tijelo:
"Ne stidi se što si ljudsko biće, budi ponosan!
Unutra u tebi otvara se svod za svodom beskonačno.
Nikada nećeš biti gotov i tako treba da bude."
Zaslijepljen suzama

nađoh se izguran na suncem proključalom trgu
skupa sa Gospodinom i Gospodjom Džons,
Her Tanakom i Sinjorom Sabatini
i unutra, u svakom od njih, otvarao se
svod za svodom beskonačno.

Tomas Tranströmer (preveo Milorad Pejić), 14. januar 2022.

CRVENI KAPUT

*Sruši kuću, napravi brod.
(sumerska glinena pločica)*

Sve se to odigrava na brodu.
Teška muška glava
na tuđem ženskom ramenu.
Tip cuga
naslonjen o oluk.
Trabunjanje
o sigurnosti.
Kuka koja se njiše.
Sedmero ubogih vjernika
koji pjevaju u zavjetrini,
s košuljama utrpanim u hlače.
Zaklinjanja i obećanja
pod iskrivljenom limenom tablom sa zabranom.
Novi strah.
Tvoj crveni kaput tamo
gdje se moj život činio
tako nezavisnim.
Sve se odigrava na brodu.

Petr Hruška (preveo Adin Ljuca), 10. januar 2022.

486

Najmanju sobu uzeh – pošto
U kući najmanja bijah –
U noći, mala Lampa, Knjiga –
I jedna Geranija –

Tako smještena mogah hvatati riječi
Što nikad padati ne prestaše –
Tu je još moja Korpa –
Da razmislim – sigurna sam –
Da to sve bješe –

Nikad ne zborih – sem oslovljena –
I tad kratko i tiho – nisam
Podnosila živjeti – glasno –
Buke me bješe tako sram –

I da to ne bje tako daleko –
I da svaki kog znadoh već ne ode –
Često mišljah – kako nezapažena –
Mogla bih umrijeti –

Emily Dickinson (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 7. januar 2022.

MUSÉE DE BEAUX ARTS

Što se tiče patnje, nikad se nisu varali
Stari majstori: kako su dobro pojмили njeno
Mjesto u ljudskom: kako se voli zbiti
Dok neko drugi jede ili otvara prozor ili tek hoda lijeno;
Kako, dok starci s poštovanjem, strastveno čekaju
Čudesno rođenje, tu uvijek moraju biti
Djeca koja ga ne žele osobito, i eno se klizaju
Na ribnjaku, tik uz šumicu:
Nikad zaboravili nisu
Da svojim tokom ide i mučeništvo velje
U nekom kutu, nekom mjestu nečistu
Gdje psi žive svoj pseći život i konj mučitelj
Češe o drvo nevinu zadnjicu.

U Brojgelovom lkaru, na primjer: kakva lakoća
S kojom sve se okreće od nesreće; orač je, može biti,
Čuo pljusak, krik bespomoćan,
Ali mu to nije bilo važno; sunce je, kako treba,
Sjalo na bijele noge što nestaju u zelenoj vodi,
A skupa fina lađa, koja je morala opaziti
Nešto čudesno, dječaka što pada s neba,
Negdje je imala stići, i nastavila mirno da brodi.

Wystan Hugh Auden (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 3. januar 2022.